

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף קי.

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה קפח

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר

(ה"מ שמו שמה)

ליקוטי

וזהו בחי' **יראה אל אלקים בציון**. ציון זה בחי' ציון ורושם הכלי, שנעשה ע"י ההשתקקות וכו' כנ"ל שעייזו זוכין אח"כ להתקרב להש"י בחי' **יראה אל אלקים בציון**, היינו ע"י ציון ורושם הכלי, שנעשה ע"י השתקקותו הגדולה בתחילה : "ואמר רבינו ז"ל, שכל מי שיש לו יגיעות וטירחות^[1] יותר בתחלת ההתקרבות להש"י, דהיינו שיש לו מניעות רבות וגדולות כגון מאביו ואשתו והותנו או משאר בני אדם שמונעים ומעכבים אותו מאד ומניעות מחמת ממוץ ושארני מניעות ועכובים ובלבולים, שמשתמחים לפניו ומונעים אותו מאד, והוא צריך להתייגע ולטרוח מאד לשברם. כל אלו היגיעות והטרחות שיש לו בתחילת ההתקרבות, הם טובה גדולה להאדם. כי עייזו זוכה אח"כ לקבל הרבה קדושה וטהרה, כי ע"י היגיעות שבתחילה נעשה הכלי וכל מה שיש לו יותר יגיעות וטירחות וכו' יש לו כלי גדול ביותר לקבל אח"כ בתוכו שפע קדושה וטהרה להתקרב להש"י ^[2], וזה בחי' **יראה אל אלקים בציון כנ"ל** :

קפו ^[1] **מה** שמספרין מופתים מהצדיקים שבמדינות קר"ה ^[2] (דוויץ). הוא מחמת שאנשיהם הם אנשים כשרים ומאמינים בהצדיקים, כי על ידי אמונה שהם מאמינים בדברי הצדיק, עייזו נתגליו מופתים, כי באמת הצדיק בוודאי מלא מופתים, וכשהוא מאמין בהצדיק ונותן עיניו ולבו על דברי הצדיק, על כל דיבור ודיבור, כי מאמין שכל דבריו אמת וצדק, וככוונה מכוונת, אזי אח"כ כשבא לביתו, כל מה שיארע אותו, הוא מסתכל היטב על כל דבר שיארע לו, ומבין למפרע בדברי הצדיק שדיבר עמו בהיותו אצלו, שזה היתה כוונת הצדיק שרמז לו בתוך דברים שדיבר עמו, וכן כל דבר ודבר שיוזמן לו, הוא מוצא הכל בדברי הצדיק למפרע, שרמז לו שיהיה כן, נמצא שנעשה ונתגלה המופתים עייזו. וכן מצינו אצל הנביאים שכעת שאמר הנביא הנבואה היתה ברמז, ולא היו מבינים נבואתו בפירוש על מה מרמז, ואח"כ כשנתקיים דברי הנביא, היו יודעין למפרע שנתקיים דברי הנביא שהתנבא ורמז על זה מקודם, והבינו דברי הנביא למפרע, שהתכווין על זה. וכמו שמצינו בדניאל שמרמז על סוף קץ הגאולה. ועתה הדברים שתומים, כמו שכתוב שם ^[1] ^[2] **יב**) **פתום הדברים והתום**, כי אין אדם יודע עתה איך מרומז שם זמן הגאולה, אבל לעתיד אי"ה כשיקיים הדברים ויגיע קץ האמת ויבא משיחנו^[3], אזי ידעו למפרע איך שמרומז בדבריו זמן הקץ, וכן מצינו ככמה נביאים:

קפו ^[2] (תהלים סב) **ולך ה' החפר כי אתה תשלם לאיש כמעשהו** ^[1], היינו שהוא חסד גדול מאת השם יתברך שהוא משלם לאדם מדה כנגד מדה, שעל ידי זה הוא מבין לפשפש

קפה קפו קפו קפה קפט קצ

במעשיו ולידע החטא שפגם בו ולשוב בתשובה. אך דע, שעיקר מה שמשלם השם יתברך מדה במדה, הוא בא"י. "כמה י"שכתוב (איוב כ) **יגלו שמים עינו וארץ מתקוממה לו**, ארץ היינו בחינות ארץ ישראל, היא מתקוממה לו ושם נתגלה עונו, כי שם מדקדקין **לשלם לאיש כמעשהו**, מדה כנגד מדה, וזה שכתוב על אז"י (במדבר יג) **ארץ אכלת יושביה**, ר"ת **אתה תשלם לאיש כמעשהו כנ"ל**, וע"כ היושבים שם בא"י יש להם על הרוב יסורין, מחמת שממהרין שם לשלם לאיש כמעשהו :

קפח ^[1] **דע** שצריך לנסוע להצדיק לחזור על אבידתו, כי קודם שיוצא האדם לאויר העולם, מלמדוין ומראין לו כל מה שצריך לעשות ולעבוד ולהשיג בזה העולם, וכיון שיצא לאויר העולם מיד נשכח מאתו, כמו שאמרו רז"ל (נדה ל' ע"ב), והשכחה היא בחי' אבידה, כמו שקראו רז"ל את השוכה אוכד, כמאמרם ז"ל (אבות פ"ה) מהר"י לשמוע ומהר לאבד וכו'. וצריך לחזור ולבקש אבידתו, והאבידה שלו היא אצל הצדיק, כי הצדיק חוזר על אבידתו עד שמוצאה, ואחר שמוצאה, חוזר ומבקש אחר אבידות אחרים עד שמוצא גם אבידתם, עד שמוצא האבידות של כל העולם. ע"כ צריך לבא להחכם לבקש ולהכיר אבידתו, ולשוב לקבלה אצלו. אך הצדיק אינו משיב לו האבידה עד שידרשנו אם אינו רמאי ושקרן, כמו שכתוב ^[2] **עד דרוש אחיך והשבתו לו** עד שתדרוש את אחיך אם אינו רמאי (בבא מציעא כ"ז ע"ב) ^[3]:

קפט ^[1] **צריך** ליוזר מאד מעצבות ועצלות, כי עיקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות, בבחי' (ישעי' סה) **ונחש עפר לחמו**, עפר היא בחי' עצבות ועצלות שהם באים מיסוד העפר, כמובא בספרים ^[2]:

קצ ^[2] (שמות יט) **ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה, וישב משה את דברי העם אל ה', ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך וכו' ויגד משה את דברי העם אל ה'.** והוא תמוה ונפלא מאד, כי מה הם דברי העם שנית, שעליהם נאמר **ויגד משה את דברי העם**, כי לא נמצא בכתוב שום מענה ודברים שהשיבוהו העם שנית אחר מענה הראשון כל אשר **דבר וכו'**. ומה זה שוב **ויגד משה את דברי העם אל ה'**. אך דע, כי ישראל מענו ואמרו על מה שאמר להם משה לקבל את התורה, **ענו הם כל אשר דבר ה' נעשה**, כלומר כל אשר ידבר ה' אנו מוכרחים לעשות, כי מאחר שיצא הדיבור מפי ה' לעשות זאת המצוה, הרי אין שום בחירה, והרי אנו מוכרחים במעשינו, וזה **כל אשר דבר ה' נעשה** בוודאי,

קי.

תורה אור

תהלים פד (ח) ילכו מחיל אל קיל יראה אל אלהים בציון:

תורה אור

דניאל יב (ד) ואתה דניאל סתם הדברים והתם הספר עד עת קץ ששטו רבים ותרהב הדעת:

תורה אור

תהלים סב (יב) אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי כי עז לאלהים: (יג) ולך אדני חסד כי אמת תשלם לאיש כמעשהו:

איוב כ (כו) יגלו שמים ענו וארץ מתקוממה לו:

במדבר שלה יג (לב) ויוציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר צברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא וכל העם אשר ראינו בתוך אנשי מדות:

תורה אור

דברים כז **תצא** כב (כ) ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוף ביתך ונתנה ענין עד דרש אחיך אתו והשבתו לו:

תורה אור

ישעיהו סה (כה) ואב וקלה ירעו כאחד ואריה כפקדן יאכל תבן ונקח עפר לחמו לא ירעו ולא ישחיתו בקל הר קדשי אמר יקוק: ס

תורה אור

שמות יתרו יט (ח) ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר יקוק נעשה וישב משה את דברי העם אל יקוק: (ט) ויאמר יקוק אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך ואמינו לעולם ויגד משה את דברי העם אל יקוק:

^[1] בתרלו מתחיל כאן סוגרים. חו שעות כי כאן הוא תוך סוגרים שהתחילו בעמוד הקודם ויסגרו בסוף התורה.

^[2] מתרלו - וסרחות

^[3] לק"ה נזקי שכנים ג' ה', מובא בשיש"ק ח"א סימן צד, וח"ה סימן יז, ועיין באיבי הנחל בסוף ביאור לתורה כ'.

^[4] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^[5] ר"ת קיסר ירום הודו ושמו היה דוויץ, שהיה מושל בווינה עיר הכירה של אוסטריה. ועיין חיי מוה"ן קיט (הכוונה ליהודי הונגריה שהיו או תחת ממשלת אוסטריה)

^[6] הכוונה לפרק יב

^[7] נוסף בתקפא עיי' מוהרנ"ת (ובספרים המנוקדים יש אן שיבוש כי סברו שהוא ציון למ"ש שלמטה)

^[8] מתרלו - משיוחו

^[9] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^[10] הפסוק הזה וקודמו ידוע בספרים כמוקשה וזה התירוץ של רבינו. ובאר רש"י בראשית קמט כתב זאת בשם העיקרים מאמר ד' פרק לה אבל עיי"ש שאינו אותו פירוש.

^[11] בתרלו-ז כמו

^[12] בתקפא ש' נראית ב'

^[13] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^[14] בתשכט- מהיר לשמוע ומהיר לאבד (וצ"ע כי גרסת המשנה שם כרבינו עיי"ש משנה יב - מהר לשמוע ומהר לאבד)

^[15] דברים כב ב'

^[16] עיין לק"ה מתנה ה' אותיות עד עה שהצדיק דורש אם נתייבא או לא ועיי"ש מדוע הכל תלוי ביבואו. ועיין ש"ע הלכות אבידה חו"מ סימן רנט - רעא. (ול"ע מדוע לא בילק כלן בפיוס סהכל תלוי ביבואו, ועיין תורה עח הניגל עד כמה הזקיק שילוש אינו בשלם כלל. אלף עקס מונחו שלם יגלל מילוש יוכל לזכות למדנות שאינן שייכות לו והילו כלן הממילאש מאלכ לח השייך לו) ובאמת אין כח להס"א אלא רק לייבא כמבואר במעשה מרב ובן יחיד שאמר חס"מ אם תרצה אחיה בולע אותך. וכן במעשה מחיגר שאמר חס"מ וכי אין אתה מתיירא ממני. וכן ברפידים ויבא עמלק להלחם בישראל, ומה היה בכוחו לעשות להם כשהם מוקפים בענני כבוד, אלא שנחמת הייבאש יצאו אליו (שמעתי מר"ע ארוז). וכן בתורה כד ד"ה מי יימר עי"ש שכדי לייבא אמרו שא"א לבלות את חס"א, ובאמת עיי"ש שמחה כן אפשר, כמבואר שם (רמ"ש קרמז).

^[17] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^[18] עיין תורה ד' אות ח' [ריש דף ד.] ושם הערה ב' נרשם הספרים. גם עיין תורה מה תנינא העצבות סט"א והקב"ה שונא אותה

^[19] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ועיין שיחה הקשורה לה בחיי מוהר"ן סימן קצו ועיין לקו"ה שבת ז, ג; מובא בשיש"ק ח"א, סעיף מב. ועיין אבני"ה ברזל מובא בשיש"ק ח"א. סעיף תשו. ועיין שיש"ק ח"ו, סעיף שלד

^[20] בתשכט - דבר ה' כלומר (תיבת נעשה נמוח)

מאמר צריך לנסוע לצדיק לחזר על אברתו

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

עניין חשיבות הנסיעה לצדיק חוזר בליקוטי מוהר"ן הרבה פעמים¹ וכאן מבאר שבזה תלוי כל הצלחת עבודת ה' של האדם. כי כל מה שהאדם צריך לתקן לעשות ולברר כל חייו בעוה"ז הכל נמצא אצל הצדיק כי כל האברות אצל הצדיק ולכן חייב כל אדם לנסוע לצדיק לקבל זאת. ומסתמא לפחות פעם בשנה בראש השנה²

ליקוטי הלכות על תורה זו

או"ח ברכת הפירות הלכה ה' – (אות א) צריך כל ימיו להשתדל מאד לחפש אחר אברותיו וידע שאין שום יגיעה בזה לשוא כמ"ש יגעת ולא מצאת אל תאמין. (אות ג) עיקר האבדה ע"י פגם הברית ועיקר המציאה ע"י שובל בזיונות לבוא לצדיק חו"מ טוען ונטען הלכה ד – מציאת האבידה היא ברור הנצוצות שנפלו בשבירה חו"מ מתנה הלכה ה' אות עד ואות עה – עיקר השבת האבדה היא קודם יאוש חו"מ אבדה ומציאה הלכה ג' אות ב' – עפ"י תורה יג בשנמצא אצל הצדיק בשעה שאומר תורה מעלה הצדיק את נפשו בעיבור וזוכה עי"ז בניצוצות האבודים ממנו וגם מקבל כח לחפש בעצמו

שיחות השייך לתורה זו

בטולטשין דר איש אחד בשם עקיבא מלמד שהיה בקי בש"ס ופוסקים וראוי להוראה, וגם בקי בספרי אמת וספרי צדיקים. אבל גם בספרי פילוסופיא חקירה ואפיקורסות היה לומד. עד שחיבר איזה ספר ליצנות מצדיקי הדור. אולם התנהגותו היה כאחד היראים – בזקן ופיאות ארוכות וכו', והיה נחשב אצל אנשי עירו לירא מלמד. פעם שהיה בעיר ברסלב ונכנס גם אל מוהר"ן זכר-צדיק-לברכה בכדי לעשות ליצנות מכל מה שיראה וישמע אצלו. כשנכנס ביקש ממוהר"ן זכר-צדיק-לברכה שיאמר לו דבר תורה. ואמר לו מוהר"ן בשם רבינו זכר-צדיק-לברכה המאמר הקטן שבליקוטי מוהר"ן ח"א (סימן קפ"ח) אודות מה שהצדיק דורש את הבא אליו למצוא אבידתו אם אינו רמאי. כמו שכתוב: "עד דרוש אחיך אותו". ודרשו רבותינו זכר-צדיק-לברכה דרשהו אם אינו רמאי...". כששמע זאת ידע והבין עד היכן דברי מוהר"ן זכר-צדיק-לברכה מגיעים. אחר-כך כשיצא ממוהר"ן זכר-צדיק-לברכה, לא רק שלא עשה שוב ליצנות. אדרבא, סיפר זאת כמה פעמים לאנשים ושיבח את מוהר"ן זכר-צדיק-לברכה: (שיש"ק ח"א, סעיף תש"ג).

עשיר אחד מחסידי חב"ד בשם וולפסון – שלח את בנו מעירו לניגוד ללמוד בישיבה בעיר קיוב, לאחר זמן נודע לו שבנו עזב את דרך התורה, עד שנעשה גנב רחמנא-ליצלן, ובא לקיוב בדאגה כדי לפגוש את בנו, אולם כששמע בנו שאביו בא העירה, התחבא והסתיר את עצמו מאביו. הסתובב אביו בעיר ולא ידע לשית עצות לנפשו. בדרך חיפושו את בנו פגש ברבי הירש לייב ליפל זכר-צדיק-לברכה, והוא שפך את מר לבו לפניו. אמר לו רבי הירש לייב: "דע לך שכל האבידות נמצאים אצל הצדיק, כמבואר ב"ליקוטי-מוהר"ן" סימן קפ"ח, ובכן שמע לעצתי, ובוא וסע עמי לאומאן, ותתפלל שם אצל ציון רבינו על זה! הוא אכן שמע בקולו, ונסעו ובאו שניהם לאומאן על ראש חודש אלול, והנה האב לרוב שברון לבו ככה בציון רבינו זכר-צדיק-לברכה מאוד, עד שהבטיח ואמר שבאם ימצא את בנו, ישוב עם בנו להתפלל בראש-השנה באומאן עם אנשי שלומינו בקיובין. כשחזר לחפש את בנו בקיוב, רץ אליו בנו בחיבה גדולה, ובכה לפניו מאוד בצועקו: "אבא אבא היכן היית, הרי כל-כך מתגעגע אני אחריך". וקיים את הבטחתו, וחזר לראש-השנה להתפלל עם אנשי שלומינו. מני אז התקרבו שניהם לאנשי שלומינו, והיה מעשה זה לנס ומופת גלוי. ובשנות הרעב היה שולח הרבה חבילות אוכל ובגדים לאנשי שלומינו, כי במחוז לעניגראד לא שרר רעב כמו באוקראינה: (שיש"ק ח"ד, סעיף ש"ז).

כא ער ל אב תשעו ירושלים

² תורה יט אות א, תורה טו אות ד, תורה עב, תורה עה, תורה קב, תורה קג, תורה קד, תורה קה, תורה קפ, תורה קצב (תורה ה תנינא אות טו) תורה מה תנינא, תורה מז תנינא, תורה צד תנינא, מעשה מרב וכן יחיד.

¹ עיין ל"ק"ה ברכת הפירות הלכה ה (עפ"י תורה פח תנינא) אות א' – ועל פן צריכין לנסע לצדיקים על ראש השנה דיקא, כי כל האברות הם אצל הצדיקים שפכר חפשו הרבה אחר אברותם עד שמצאו בלם. וגם מצאו כל האברות של כל העולם וכו'. (כמו שכתב בספרי קפה ליקוטי חלק א, עין שם). ועל פן בראש השנה שאז תוקעין בשופר שאז התחלת התשובה ואז עקר הפקשה והחפוש כנ"ל. על פן אז צריכין לזהר ביותר לבוא לצדיקים גדולים ואמתים אשר אצלם כל האברות וכן"ל:

הקדמה

תורה זו היא תורה קפח בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, אולי כי קפח גמט' אבן הטועים¹ היא האבן שהיתה בירושלים² ועליה היה עולה המוצא אבידה ומכריז. בתורה זו מקיים רבנו מצוות השבת אבידה. דהיינו שמכריז ומודיע לכל העולם דעו שמצאתי את כל אבדותיכם, ומי שיבוא אלי ויתן סימנים שלא התיימש מעבודת ה' אחזירם לו. תורה זו בנויה על מאמר חז"ל בגמ' נדה ל'. שהעובר בבטן אמו נר נשמתו מעל ראשו ורואה מסוף העולם עד סופו ולומד כל התורה השייכת לו, שמלמדין ומראין לו כל מה שבא לתקן בעוה"ז בתורה ומצוות ותפלה וכשנולד נשכח ונאבד ממנו. ומגיל בר מצווה כל ימיו צריך לחזור לחפש את אבדתו. וזה בחי' תשובה שתחילה מאירים לו אור גדול ומיד נעלם ממנו ואז מכח הרישמו צריך לתקן כלים לקבל את האור בכלים וכשיתקנם בשלימות יזכה לאור הנ"ל שוב בכלים בקביעות. וזה בחי' ליל הסדר וימי הספירה ושבועות.³ הכי נמי מה שמלמדים את העובר הוא אור גדול ומשנולד נעלם וכל חייו צריך לחפש לעשות לו כלים לזכות בו שוב לעתיד לבוא אם יזכה למצא את כל אבדותיו כולם. ומוסיף רבינו שאת כל האבידות של כל העולם מוצא הצדיק. ורק מי שבא אליו יכול לקבלה חזרה. וצ"ע מה למד וראה העובר עד שעי"ז עשה קניין שנחשב כל העבודה כאבידה שצריך להחזיר לו. ובפשטות נראה שראה היכן נשמתו חצובה בקומת ישראל באדם הראשון, ולפ"ז למד את כל התיקון שצריך לעשות אותו החלק נשמה שלו את כל התורה השייכת לתיקון זה וכל העבודה. ובאמת מעשה היה שנולד ינוקא שידע סודות תורה נפלאים והיה עם שכל נפלא מיד בלידתו וצדיקים אמרו שהמלאך לא סטרו, והיה מגלה סודות עד שבא צדיק אחד וסטרו. ונשכח ממנו הכל. לשון רבנו דע שצריך לנסוע לצדיק לחזור על אבדתו – מקובל אצל אנ"ש שכשרבנו פותח בלשון "דע" היא השגה גבוהה מאצילות. ומסתמא כאן הכוונה לסוד הזה שכל האבידות של כל העולם נמצא אצל הצדיק ונראה שעומק הכוונה היא, דע שאדם בעצמו כמעט לא יכול כלל למצא את אבדותיו לכן שולח הקב"ה צדיק בכל דור ונותן בו דעת נפלא וכח גדול בעבודת ה' במסירות נפש ובעיקר בתיקון הברית והוא בעבודתו מוצא אבדתו ואבידות כל העולם. ועל כן כנ"ל כל אחד צריך לנסוע לצדיק לבקש אבדתו. ומדלא אמר שצריך לבא לצדיק משמע שיש עניין בעצם הטרחה של הנסיעה לצדיק שהיא העושה כלי לקבל ממנו

אבל הצדיק לא מחזיר אלא רק אחרי שדורש ומברר אם זה שבא אצלו לבקש האבידה אינו רמאי או שקרן. וצ"ע כיון שאדם בא לצדיק לבקש אבדתו מדוע זה בעצמו שבא זה לא מספיק ראייה שהוא לא רמאי. ומה יפסיד הצדיק אם יתן לרמאי, ומה ירויח רמאי ברמאותו, כי מה תועלת לו באבידה שאינה שלו? ועוד צ"ע גדול לכאורה משמע כאן שאין שום תועלת בתורה ומצוות שלנו, וכל עבודת ה' שלנו היא רק לנסוע לצדיק קבל ממנו את האבדות. וזה לא יתכן.

ונראה שזה התירוץ שבאמת הצדיק מחזיר אבדה רק למי שטורח לחפש אותה בעצמו, והחידוש הוא שבאמת אדם בעצמו לא יכול למצא אבדותיו כמו שרבינו אמר פעם העבודה שלכם היא כמו שאני משכתי בחבל על הספינה דהיינו שביחס למה שבאמת צריך כדי לעשות כל עבודת ה' בשלימות אזי העבודה שלכם היא רק כאילו אתם עובדים.

אעפ"כ אף אחד לא יכול לפטור עצמו מהטרחה לחפש את אבדותיו. וזה דורש הצדיק לפני שמחזיר אבידה כי רק מי שטורח באמת בכל כוחו אזי אם גם נוסע לצדיק יחזיר לו הצדיק אבדותיו.

נמצא שתיקון בשלימות שאנו צריכים לתקן ע"י עבודתנו בעוה"ז הוא כל כך קשה עד שצריך לזה ג' תיקונים תחילה מלמדים ומראין לעובר ואח"כ צריך לחפש ולטרוח הרבה בעבודת ה' ואח"כ עוד גם לנסוע לצדיק לקבל

¹ עפ"י הרב יצחק בונסון שליט"א בפירושו לתורה זו הנקרא אבן הטוען. (לפי גרסת הגמ' ב"מ כח.)

² עיין ר"ע ברטנורא על תענית ג' ח' – אבן טועים – אבן היתה בירושלים, שכל מי שמוצא מציאה היה עומד עליה ומכריז מציאה מצאתי, ובאין בעליה ונותנין סימניה ונותלין אותה, ואותה אבן נקראת אבן טועים. ומצאתי כתוב, שהיתה גבוהה מאד ולא היה אפשר שתתכסה בגשמים, אלא אם כן בא מבול לעולם:

³ כמבואר בלק"ה ראש חודש ג' ג' – כי כן הוא דרך של תשובה בבחינת פסח שהוא יציאת מצרים. ואינו הוא יום טוב ואחר כך הוא יום טוב של שבועות ובינתיים ספירת העמר, כי בתחלה בא התעוררות התשובה מלמעלה על ידי התגלות ההסתרה, שעל ידי זה שומעין קול הכרוז ומתעוררין בתשובה ואחר כך מניחין אותו לילך מעצמו, שצריך לחזור ולשוב ולילך מדרך גא לדרך גא לטהר ולקדש עצמו מיום אל יום, שנה בחינת ספירת העמר, שהיא תכף אחר יציאת מצרים, שאז היה התעוררות התשובה מלמעלה על ידי קול הכרוז של התגלות ההסתרה כנ"ל ואחר כך צריכין לספר שבועות כמו ספירת נקיים של הנדה כדי לקדש ולטהר עצמו מיום אל יום מדרך גא לדרך גא ואחר כך זוכין לשבועות, שהיא דעת גדול ועליון וגבה מאד בחינת מקוה של שבועות שפתב שם במאמר הנ"ל, שאז הוא עקר התקון של התשובה בשלמות כראוי.

ממנו. כי את הראשון משכיחים ממנו והשני לא לא עוזר ורק ע"י התיקון השלישי לנסוע לצדיק לבקש ממנו נשלם התיקון.

עוד צ"ע מה הכוונה שהצדיק מוצא אבידות אחרים ואיך שייך כלל שאדם אחד ימצא אבידה של חבירו הרי אינה שייכת לו כלל. האם גם אדם פשוט יכול בטעות למצא אבידה שאינה שלו ויצטרך לתת אותה לחבירו ומנין ידע למי הוא שייכת.

ובזה נראה פשוט שדווקא הצדיק כיון שכלול מכלל נפשות ישראל יכול למצא כל האבדות של כל ישראל, כי יש לו שייכות לכולן.

אבל עדיין צ"ע אם הצדיק מוצא והאבידה אצלו מה מוצאים ישראל ע"י עבודתם.

וכיצד נראית אבדה דהיינו מה מחפשים ומה מוצאים

וכיצד הצדיק מחזיר אבידה רוחנית

ובפשטות נראה שכל אחד מישראל כפי שרש נשמתו שהיא חלק אלוך ממעל יש לה מקום בקומת כלל ישראל וכפי זה יש לו נקודה מיוחדת רק לו וכפי זה היא גם כל עבודת ה' שלו שאת כל התריג מצוות צריך לעשות באופן המיוחד לו וגם יש בתרי"ג מצווה המיוחדת לו יותר מאחרות (כמבואר במ"א שכל אחד צריך לבחור לו איזה מצווה אחת שבה יקפיד יותר מאחרות) וכלול בזה אופן התפלה ולימוד התורה המיוחד לו. וכל זה אדם לא יודע מעצמו, אלא ע"י שבא לצדיק האמת, שאחר שטרח למצא אבידות עצמו דהיינו את הדרך המיוחדת לו מצא גם את הדרכים המיוחדות של כל אחד מישראל, ומי שבא אליו בתמימות מגלה לו הדרך ילך בה.

אבל מי שחושב שכבר יודע מה עליו לעשות וכיצד, ורק בא לבקש חיזוק על דרכו ושהצדיק יתפלל עליו שיצליח. הצדיק לא מחזיר לו אבידותו ונותן לו ללכת בדרכו כחז"ל בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו.

וזה דורש הצדיק אצל הבאים אליו האם באים בתמימות וסומכים עליו או באים עם חכמות עצמם

כך שמעתי לפרש ונ"ל אע"פ שגם זה נכון אבל לפ"ז קצת דחוק הלשון רמאי ושקרן.

ויותר נראה שהלשון רמאי ושקרן כנ"ל שהצדיק דורש מכל אחד לעשות את שלו בחיפוש אבדותיו בכל כוחו ואז הצדיק יעזור לו בתוספת כח ובכיוון העבודה המיוחדת לו ובהעלאת עבודתו להיכן שצריך. ולפ"ז רמאי ושקרן שניהם באים לצדיק לבקש אבדותיהם ועושים עצמם עובדי ה' והחילוק ששקרן (כמ"ש מהר"ב) לא התחיל כלל להתייגע כי הוא המיואש מעיקרא וסובר שא"א כלל למצא אבידות והרמאי רוצה לפטור עצמו וסובר חיפשתי ולא מצאתי. ושניהם רוצים שהצדיק ימצא עבורם ויתן להם מתנה.

ובאמת בחי"מ קב מבואר שגם מתנה יכול הצדיק לתת, אבל אינו רוצה (כמבואר בחי"מ של), ורק מי שנפטר אחרי שלא עשה כלום, אזי אם היה לו את הזכות הזו שהיה דבוק בצדיק, יכול הצדיק ליתן לו לבוש של מצוות חיים. אבל מסתמא תיהיה לו בושה גדולה בבגד הזה שלא טרח עליו.

ונראה שיש בזה עומק יותר כפי המבואר בלק"ה שמציאת האבידה היא ברור ניצוצות שנפלו בשבירת הכלים ובעוונותינו בגלגולים קודמים שאנו מבררים ומעלים מהקליפות ע"י תורה ומצוות ואכילה לשם שמים ומו"מ באמונה, וכל התריג מצוות, וגם הגויים ע"י ז' מצוות שקבלו.

והניצוצות הקדושים האלה הן בחי' מיין נוקבין והצדיק נותן בנו רוח דשביק בה בעלה שהוא הכח להעלות את הניצוצות לשכינה שתתעבר בהן ותתפאר לפניו ית' שע"י נעשה יחוד קב"ה ושכינתיה ויורד שפע ורק אז מצטרפין הניצוצות לנר"ן שלנו.

נמצא שאת עיקר העבודה עושה כל אחד בעצמו, כדי ששכרו לא יהיה נהמא דכסופא. ואעפ"כ לא יכול להשלים עבודתו בלי הצדיק שנותן בו רוח שבכוחו להעלות את עבודתו לשכינה וע"י יושפע לו נר"ן חדשים.

ולפ"ז מה שמוצא הצדיק זה לא מה שצריך האדם בעצמו למצא, אלא זה את כלליות עבודתו של כל אחד מצד שרש נשמתו ואת הכח השייך לכל אחד שעל ידו עולה עבודתו.

דהיינו שכל אדם המוצא אבידתו מוצא את הניצוץ משברי הכלים שהשייכים לו, אבל הצדיק מוצא את אבידתו כמו שמוצא אותה העובר, דהיינו מצד שרש נשמתו בקומת ישראל.

וענין הנ"ל של ברור הניצוצות הקדושים שהם שברי הכלים מבואר בכהאריז"ל וקצת בליקוטי מוהר"ן ובלק"ה דהיינו שקודם שברא את עולם התיקון ברא עולם של קלקול, שבו מרובי אור נשברו הכלים והם בכלליות מאד רפ"ח שברי כלים. ועוד בחטא אדם הראשון נתערבו ניצוצות השברי כלים בקליפות ועוד כל אדם בחטאי מפיל ניצוצות שברי כלים לקליפות

וכל עבודתו בעולם התיקון הוא ע"י תפלה תורה ומצוות למצא ולברר את ניצוצות הכלים שנשברו ולהעלותם למקומם.

ועיין תורה נד כיצד בכל מצווה אדם מברר ומעלה ניצוצות קדושים השייכים לנר"ן שלו

ובתורה עה כיצד בכל דבורי תורה ומאכל וכל הנאה שיש לאדם מאיזה דבר הוא מהניצוץ קדוש הנמצא שם ואם משתמש בו לשם שמים כראוי מעלה אותו לקדושה.

עוד מבואר בתורה ב' על מאמר רבב"ח אי לאו דמקריבין לספינתא היינו טובעים, שאין בכוחנו להשלים את העבודה שאחרי כל הטרחה שלנו עדיין כל הצלחתנו היא מחסדו של הקב"ה עמנו אלא צריך להתקשר לצדיק הדור וע"י עולה עבודתו אליו הוא מצרף ובונה לקומה שלימה את חלקי האיברים שאנו מביאים לו.

בלק"ה טוען ונטען מבואר שמציאת אבידה הכוונה לברור והעלאת ניצוץ קדוש מהקליפות

ובלק"ה אבידה ומציאה מבואר שמי שנמצא אצל הצדיק בשעה שאומר תורה מעלה הצדיק את נפשו בעיבור וזוכה ע"ז בניצוצות האבודים ממנו וגם מקבל כח לחפש בעצמו. עוד מבואר בספרים שיוסף הצדיק ברר ר"ב מתוך רפ"ח ניצוצות. ובוודאי כל כך הרבה לא היו שלו, אלא שמצא את שלו ושל כל העולם וצ"ע הרי אחיו היו צדיקים עצומים וכ"ש יעקב אבינו וכיצד יתכן שיוסף ברר לבדו ולא כתוב שהם בררו כלל, שהרי פ"ו הנותרים עד היום אנחנו עוסקים לברר. משמע שהם כל אחד ברר את של עצמו והיה צריך את יוסף הצדיק כדי להשלים עבודתו. ויוסף הצדיק עם כל דורו שעזר להם כנ"ל הצליח לתקן ר"ב ניצוצות. ונראה בזה שעיקר הברור תלוי בשמירת הברית (עיין לק"ה מציאה ואבידה) שהיה מיוחד ליוסף הצדיק ע"י שעמד בכל הניסיונות ושיבר הקליפה כמבואר בתורה קל. אע"פ שבגמ' סנהדרין אמרו תקפו של יוסף ענותנותו של בועז ופרש"י שבועז עמד בניסיון גדול יותר מיוסף הצדיק ע"ש. אבל מרבנו שם מבואר שגם זה היה מכח יוסף ששיבר הקליפה, וכידוע שתמיד ההתחלה קשה ביותר ומסתמא על כן זכה לברר האבדות יותר מכולם. וכן בכל דור יש צדיק המיוחד בתיקון הברית שעולה ע"ז על כולם ורק בכוחו לברר את האבדות וממנו צריך לקבלן.

עד כאן הקדמה

*

תורה קפח [1]

דע שצריך לנסוע/ח' להצדיק/ט' האמת לחזור על אבידתו/א', הכוונה למה שלמד בהיותו עובר בבטן אמו, ואיבד כשנולד, כי קודם שיוצא האדם לאויר העולם, מלמדיו ומראיו/א"י לו בדרך לימוד ובדרך מראה כל מה שצריך לעשות ולעבוד ולהשיג בזה העולם, ג' מיני דברים שבא לעולם הזה לתקן בעשיה בעבודה ובהשגה, כנגד מעשה דבור ומחשבה. אולי הכוונה לכל המצוות מעשיות וכל התפילות דהיינו עבודה וכל ההשגות שיהיו לו בעוה"ז אם יזכה למצא אבדותיו/ב'.

¹ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^א משמע שיש מעלה בנסיעה עצמה מדלא אמר צריך לבוא לצדיק. דהיינו שעיקר הכלי לקבל מהצדיק זה היגיעות ושבירת המניעות לבוא אליו. ויש שיחה שאחד רצה לבוא אליו בקפיצת הדרך וא"ל אלי באים בעגלות ולא בקפיצת הדרך ובחי"מ סימן שכח שבואר שבהליכה ברגל יש מעלה יותר. ורבנו שיבח מאד את הבא אליו בהליכה ברגל והיה חסיד שהיה הולך ברגל לרבנו עשרות ק"מ (יד פרסה) בכל פעם שהיה צר לו.

ועיין חיי מוהר"ן – אות רצא (מעלת המתקרבים אליו א) אמר לרבי יודל ורבי שמואל אייזיק זכרוננו לברכה פשהו נוסעים אליו מדאשוב למעדותו ופועם אחת היו רוצים לצאת לסביבות מעדותו וקע פדי להיות סמוכים אליו תמיד וכן עשו. אז אמר שהוא מתגעגע מאד אחר הירכים שלהם שהיו נוסעים בהם אליו. ואמר שבכל פסיעה ופסיעה שלהם פשעו אליו נברא מלאך מכל פסיעה ופסיעה. ואמרו לו הלא גם פמה יגיעות יש לנו וכמה פסיעות אנו הולכין קדם ששוכרין העגלה לנסע. השיב בודאי גם זה בפלל כי גם מאלו הפסיעות נברא מלאך מכל פסיעה ופסיעה. ובערב ראש השנה האחרון באומין דבר מזה ואמר בזה הלשון. (איך וינטש מיר אז איך זאל זוכה זיין צו זעהן דאס לעבטיקייט פון דיא וועגין וואס איר פארט אויף זייא צו מיר) אחלי שאזפה לראות אור בהירות הדרך שאתם נוסעים עליו אלי:

^ב נקט הצדיק בה' הידיעה משמע צדיק אחד מסוים צדיק הדור

^ג נקט לשון יחיד כנראה כי היא כמו חבילה אחת של הרבה אבדות בתוכה.

^א מבואר לקמן עפ"י לק"ה טוען ונטען שכל מה שלמד העובר ונשכח ממנו כשנולד נקרא אבדה שצריך למצא כל ימי חייו דהיינו כל בירורי הניצוצות הקדושים ושבירי הכלים שיתקן ויברר ויעלה ע"י תורה ומצוות שיעשה כל חייו אם יזכה למצא את כל אבדותיו. וצ"ע כיון שהעובר לא זכה בניצוצות האלה שהרי עדיין לא נתבררו מקליפות, כיצד נחשב שהם כבר שלו עד שנקרא אבדה שצריך להחזיר לו. ונראה שכל מה שלמד היה רק בבחי' שראה את הניצוצות השייכים לו היכן שהם. או אולי כיון שהכוונה לנשמת העובר והיא מעל הזמן ולמדה את חלקה כמו שהיה לפני השבירה. או אחרי התיקון, ואולי לזה כוונה הגמ' שראוה מסוף העולם עד סופו. דהיינו את כל חלקו בתורה מלפני השבירה עד אחר התיקון.

^ב עיין שער הגלגולים הקדמה יז שמישה רבינו ידע כל מה שתלמיד עתיד לחדש כיון שנשמתו כלולה מכל ס' רבוא נשמות ישראל. מבואר מזה שכל אחד חלק נשמתו הוא חלקו בתורה וכן מסתבר ממה שמבואר בזה ויקרא עג שקב"ה וישראל והתורה חד. נמצא שחלק אלוך דהיינו הנשמה וחלק התורה הם אחד. נמצא שמה שמשכח תלמודו בלידה הם חלקי נשמתו שלא זכה בהם בקנין וע"י עבודתו שימצא אבדותיו יחזיר לעצמו חלק הנר"ן שלו דהיינו חלקי תורתו ועבודתו.

וכיון שיצא¹¹ לאויר העולם מיד נשכח¹² מאתו, כמו שאמרו רז"ל (נדה ל' ע"ב) ו' שם הלשון וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה שנאמר "לפתח חטאת רובץ" משמע הוא מלאך (של חטאת)¹³ שממתין לו בחוץ להשכיחו את התורה שלמד. וכמבואר במ"א שהשכחה מצד הקליפה¹⁴ אבל לפי רבינו משמע שעצם היציאה לאויר עולם הזה גרם שנשכח ממנו אולי השינוי גרם וצ"ע יותר מסתבר שלא מתכווין לחלוק על הגמ' אלא לומר שזו הכוונה שם.

צ"ע כיון שנשכח למה למד. נראה פשוט דאינו דומה מי שצריך להיזכר במה שכבר למד¹⁵, למי שצריך ללמוד מחדש לגמרי¹⁶. ואולי גם כדי שיאבד ויהיה מוכרח לבוא לקבל מהצדיק.

¹¹ צ"ע שרבינו שינה מלשון הגמ' מ"בא" ל"יצא" אע"פ שלכאורה אין הבדל שהרי היציאה מהרחם היא הביאה לאויר העולם. וכנראה הדגש שהגורם לשכחה זה היציאה משם ולא הביאה לכאן, אלא שא"כ צ"ע כי הפסוק לפתח חטאת רובץ משמע בחוץ וזה מכיון יותר ללשון כיון שבא לחוץ, שם המתין לו החטאת להשכיחו. ואילו לפי רבינו עצם היציאה משם גורמת להשכיח ממנו את מה שלמד וצ"ע.

¹² לשון נשכח משמע מעצמו ואילו בגמ' מבואר שמלאך סותרו ומשכיחו. והיינו כנ"ל שהיציאה גורמת, ועיין לקמן פירושו החת"ס שהנשמה שהיא נר על ראשו, ביציאתו היא נכנסת בגופו, וחציצת הגוף משכיח ממנו את התורה.

¹³ נדה ל' - דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו לפנסק שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו שתי אציליו על ב' ארכובותיו וב' עקביו על ב' עגבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו ופיו סתום וטבורו פתוח ואוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה ואינו מוציא רעי שמא יהרוג את אמו וכיון שיצא לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח שאלמלא כן אינו יכול לחיות אפילו שעה אחת ונר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו שנאמר (איוב כט-ג) בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חשך ואל תתמה שהרי אדם ישן כאן ורואה חלום באספמיה ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים שנאמר (איוב כט-ב) מי יתנני כירחי קדם כימי אלוה ישמרני ואיזהו ימים שיש בהם ירחים ואין בהם שנים הוי אומר אלו ירחי לידה ומלמדין אותו כל התורה כולה שנאמר (משלי ד-ד) ויורני ויאמר לי יתמך דברי לבך שמור מצותי וחיה ואומר (איוב כט-ד) בסוד אלוה עלי אהלי מאי ואומר וכי תימא נביא הוא דקאמר ת"ש בסוד אלוה עלי אהלי וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה שנאמר (בראשית ד-ז) לפתח חטאת רובץ ואינו יוצא משם עד שמשביעין אותו שנאמר (ישעיה מה-כג) כי לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון כי לי תכרע כל ברך זה יום המיתה שנאמר (תהילים כב-ל) לפניו יכרעו כל יורדי עפר תשבע כל לשון זה יום הלידה שנאמר (תהילים כד-ד) נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו ולא נשבע למרמה ומה היא השבועה שמשביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע והוי יודע שהקב"ה טהור ומשרתיו טהורים ונשמה שנתן בך טהורה היא אם אתה משמרה בטהרה מוטב ואם לאו הריני נוטלה ממך

¹⁴ צ"ע שהראייה לזה בגמ' הנ"ל מהפסוק לפתח חטאת רובץ דמשמע שהוא מלאך רע בחי' חטאת, וצ"ע מאיזה חטא הוא נברא. וגם ממה שנקרא אבידה, משמע שהוא מלאך מויק שמשכיח מהנולד דבר השייך לו.

ועין מהרש"א על נדה דף ל. וכיון שיצא בו' בא מלאך וסטרו בו' שנאמר לפתח חטאת רובץ וגו'. בפרק חלק (סנהדרין צא): אמרינן אימתי יצה"ר שולט באדם משעת יצירה דכתיב לפתח חטאת וגו' והיינו יצה"ר והיינו מלאך המות כדאמרינן בפ"ק דב"ב (דף טז). ע"ש: **וכתב העין יפה** שכן מבואר בתנחומא (עקב יא) שבגלל היצה"ר משתכחת התורה.

ועיין חתם סופר נדה דף ל: ונר דלוק על ראשו. פי' אור הנשמה שופע עליו ועדיין אין הגוף חוצץ מפניה והיא יכולה להשיג מסוף העולם ועד סופו כמו אדם ישן שע"י שבתלו חושי צופה מה שבאספמיה ומפני כן נמי משיג כל התורה כולה וכשיצא לאויר העולם סטרו על פיו ושוכח פי' ע"י הכנסת הנשמה לגוף נעשה חוצץ בינה להשגה:

וכעין זה ביאר המהר"ל באגדות הש"ס כאן שהסטירה היא חיבור נשמה לגוף וממילא נשכח התורה.

¹⁵ **שער הכוונות** רדושי ברכת השחר - ודע שאין טוב לאדם ללבוש ב' מלבושיו ביחד והעושה כן קשה לשכחה וסוד הדבר הוא כי הנה מלבוש האדם הוא מן הקדוש וע"י העבירות שהאדם עושה גורם להתלבש בקלי' ושיחאחוזו הקלי' במלבושיו והנה המלבושים יש בהם בחי' אור המקיף מחוץ להם כנודע כי יש אור פנימי בפנים ונכלל בתוך הגוף והמלבוש סובב את הגוף ועל המלבוש הם האור' המקיפים ועומדים מחוץ המלבושים והנה לכל לבוש ולבוש יש בחי' אור מקיף ואין לך דבר שדוחה את הקלי' כמו אוה"מ לפי שאין יכולת בקלי' לינק ולהתאחו באוה"מ לכן הוא עומד בחוץ ואין לו פחד מן הקלי' ונמצא כי המחבר שני מלבושיו ולבושם ביחד אינו נותן מקום לאוה"מ ליכנס תוך שני המלבושים יחד ולהקיף בין כל לבוש ולבוש וע"כ אין הקלי' נדחות משם ונודע שאין השכחה מצוי' אלא מחמת הקלי' כי הזכירה היא מצד הקדושה בסוד ואין שכחה לפני כסא כבודך.

¹⁶ **וצ"ע** כי לכאורה אין יחס כלל מה שלמדנו כעובר, למה שאנו למדים בגדלות. כי כעובר היא השגה שכלית בלבד שהרי אין לו מדמה לזכור על ידו (כי מדמה הוא מצד הנפש החיונית מבחי' החי שבה) וא"כ איך שייך כלל להיזכר מה שלמדנו הרי הזיכרון במדמה. ואולי נרשם בנפש לא זכרון אלא שרושם של תיקון ומכח זה נקל אח"כ לתקן הנפש שבזה עיקר השכר. וצ"ע

ועיין הגר"א ביאר שמרוב קדושת התורה ועמקי סודותיה רק ע"י שלמד אותה לפני שנתלכלך בחטא, יש אפשרות להשיגה בחייו גם ע"י יגיעה. ועל זה אמרו חז"ל יגיעת ומצאת תאמין, לפי שתורתו היא כאבידה שכבר היתה אצלו ועתה מוצאה.

והערות לנר פירש כיון שמשביעין אותו שיקיים את כל התורה בהכרח שילמדוהו אותה שידע על מה נשבע דאל"ה לא תחול השבועה. אבל צ"ע שהרי משביעין אותו רק אחרי שמשכחין ממנו את התורה.

העיון יעקב פירש עפ"י סנהדרין צא: דלמ"ד היצה"ר ניתן בשעת יצירת הוולד לכן מלמדים אותו את התורה תבלין כדי שלא יבעט ויצא וכשרוצים שיצא משכחים אותו ממנו. אבל צ"ע כי לשון הגמ' שבשיצא או משכחים ולא קודם שיוצא. (עפ"י המתכתא נדה שם)

¹⁷ **ואולי** לזה כיוונו חז"ל ע"ז יט. אין אדם לומד אלא ממקום ובמקום שלבו חפץ (כמ"ש כי אם בתורת ה' חפצו) כי אולי חפץ לב הוא מהרושם שנשאר לו מקודם שאיבד.

עיי"ש שרבי אמר "ממקום" דהיינו חובת הרב לגבי התלמיד ורבה אמר "במקום" דהיינו חובת בתלמיד כשבוחר לו מקום לימוד (מהרש"א) עיי"ש שבתחילה היא "תורת ה'" ולבסוף "תורתו" וצ"ע לפי המבואר בדברי רבנו הרי מתחילה היא תורתו שהרי כבר למד אותה כעובר ואיבדה וכעת חוזר לבקשה. וכנראה עד שמצאה היא שלו רק בכח ולא בפועל ומה נקרא שמצאה עיין בלק"ה טוען ונטען שבשלומודה אין זה נקרא שמצאה אלא רק אחרי שברר הניצוצין והעלה אותן מהקליפות. (כי הם חלקי נר"ן שלו שנאבדו וכשמבררם נעשים לו לבוש

האבידות של כל העולם/כט אין יחס כלל בין עבודת הצדיק מה שזוכה לברר בעבודתו למה שמצליח לברר כל אדם אחר, וכדאיאתא בספרים/ל (עה"פ ויצבר יוסף בר) שמתוך הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה/לאי שקודם הבריאה יוסף הצדיק ברר והעלה ר"ב ניצוצין מהם ומאז עד היום לא הצלחנו לתקן את פ"ו ניצוצין הנותרים.

ע"כ צריך לבא להחכם/לב לבקש ולהכיר/לב^א אבידתו, ולשוב לקבלה אצלו. כיון שלא מדובר באיזה חפץ שמכיר, לוקח, והולך, אלא בתורה ומצוות שצריך לעשות כל ימי חייו על כן צ"ע אם הכוונה להיות מקושר לחכם כל ימיו, או אולי כיון שנמצא אצלו זמן כבר מקבל את הכיוון ודרך העבודה המיוחדת לו וצ"ע. וצ"ע מה נותן לו האם לבוש דהיינו ניצוצין מבוררים שהעלה, או שרק עוזר לו לברר בעצמו ולעשות לעצמו לבושים. כי לשון רבינו לעיל משמע שמוצא את כל האבדות של כל העולם ובלק"ה טוען ונטען מבואר שהמציאה היא כבר ברור ניצוצות. ומסתבר שבחייו מייצע לו ונותן בדעתו כיצד והיכן לברר הניצוצין השייכים לו, וגם כשבא ושומע תורה מהצדיק מעלה הצדיק את נפשו בעיבור כמבואר בתורה יג וגם ע"ז זוכה למצא אבדותיו ומקבל כח לחפש ולמצא אבדותיו גם בעצמו כמבואר בלק"ה/ה^א. עניין ברור ניצוצות הכלים השבורים

גם צ"ע לפי המבואר בלק"ה טוען ונטען שהמציאה היא ברור ניצוצות האם גם כשמוצא אבידת אחרים הכוונה שמברר הניצוצות. ואת"ל שכן א"כ מה נותן למי שבא לבקש אבדתו האם נותן לו לבוש מוכן כבר? ולא רק דעת היכן וכיצד לברר בעצמו. ועיין בהקדמה מה שכתבנו.

כט צ"ע מה ההבדל בין אבדות של אחרים לאבדות של כל העולם. אולי תחילה של המקורבים ואח"כ המרוחקים יותר. ואולי גם תחילה של ישראל ואח"כ גם של גויים.

עד שמוצא כל האבדות של כל העולם. הלשון כאן ובלק"ה כל האבדות אצל הצדיק משמע שבלי הצדיק א"א למצא שום אבידה כלל כי הצדיק כבר מצא הכל והכל אצלו. וצ"ע.

ל ייטב לב – על פרשת לך – והנה, נודע (ב"ר מ, ו) כי מה שירד אברהם אבינו למצרים היה סימן לבניו. ולמען לעשות הכנה לעלות הרפ"ח ניצוצות משם. ועל כן כתיב (להלן מא, מט) ויצבור יוסף "בר", "ר"ל ר"ב ניצוצות, ומשה העלה אותן, וזה שנאמר (שמות יב, לח) וגם ערב "רב" עלה. ופ"ו נשאר, שכל פעולותינו להעלותן, כמבואר כל זה בספרים הק' (מגלה עמוקות אופן נח).

ייטב לב – על פרשת עקב – וזוהו יובן הענין שישראל נכנסו לארץ ולא משה, והוא על פי מה שפירש המגלה עמוקות (אופן נח) מאמר ה' למשה (לעיל ג, כו) רב לך וגו', כי כתיב (בראשית א, ב) ורוח אלקים "מרחפת", "מת רפ"ח", וצריך להחיותן ולהעלותן, ויוסף הוא המשביר "בר", ויצבור יוסף "בר" (שם מא, מט). ר"ב ניצוצין, ומשה העלה אותן, והיינו דכתיב (שמות יב, לח) וגם ערב "רב" עלה אתם. ורצה משה לכנס לארץ להעלות כולם, ולזה אמר לו "רב" לך, שכבר העלית מספר ר"ב ניצוצין שלך, אל תוסף דבר אלי עוד להעלות, ע"כ דבריו. כי אלו הניצוצין הנה הנם בארץ הנאחזים בשורש נשמתם של ישראל, ועליהם מוטל הדבר להעלותן.

אוהב ישראל – ליקוטים חדשים – פרשת מקץ – ויצבור יוסף בר, והיינו כי נודע אשר רפ"ח ניצוצות נפלו בהקליפה בעת מעשה בראשית כדי להיות בחירה ורצון, ויוסף שהיה במצרים ואסף תבואות לרוב כוונתו היה כדי לשבר את הקליפות ולהעלות את הניצוצות הק'. וכן היה שהעלה ר"ב ניצוצות ק' סוד ויצבור יוסף ב"ר, ור"ל ר"ב ניצוצות כנ"ל.

לא עיין אגרא דכלה פרשת מקץ – ויצבר יוסף בר. כבר ידעת הכוונה שאסף ר"ב ניצוצות אשר היו שקועים בקליפת מצרים מרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירת הכלים כנודע, ויוסף הוא המסוגל לזה כנודע, ואין להאריך:

כב כאן קורא לו חכם ובהמשך קורא לו צדיק. ונשמע כביכול שצריך לבקש מהצדיק מצד חכמתו אבל הצדיק מצד שהוא צדיק לא מחזיר לו עד שמברר אם לא הוא התייאר. וצ"ע

ואולי רומז רבינו שבאמת אדם צריך גם בעצמו לברר ניצוצות וזה ע"י חכמה דהיינו לבוא אל החכמה של עצמו ולבקש על ידה לברר ניצוצין.

כז צ"ע כיצד מכיר אבדתו. כי אע"פ שלמד אותה בהיותו עובר אבל איזה זיכרון יש לו מאז וצ"ע. ואם באמת מכיר מעצמו למה צריך את הצדיק. ואולי רק כשבא לצדיק נעשה לו זיכרון בהרגשת הלב מה העבודה השייכת לו.

לד ל"ק חו"מ אבדה ומציאה הלכה ג אות (ב) וזה בחינת מצות השבת אבדה שהוא כ"י להמשיך השגחת ה' יתברך עלינו בשלמות, פי זה החכם הצדיק האמת ששבר תאות ממון לגמרי עד שיכול לקבץ הנפשות ולהעלות אותם לחדשם בבחינת עבור ולהמשיך על ידי זה תורה, זה הצדיק הוא בבחינת משיב אבדות, פי הוא מוצא כל האבדות שבעולם ומחזירם ומשיבם לבעליהם כשזוכין לבוא ולדרש אחר אבדתם בבחינת ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אליך והיזה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו. והבן היטב פרוש המקרא הזה לענין הצדיק שהוא עקר המשיב כל האבדות של כל באי עולם שהוא מתנגע בעבודתו עד שמוצא כלם. והוא חפץ בכל עת להשיב כלם לבעל האבדה מיד אף כל זמן שהם רחוקים ממנו מכרח לאספם אליו והם עמו עד דרש אחיך אותו וכו' בבחינת ואם לא קרוב אחיך אליך וכו'. וכמו שכתוב (בסימן קפה) שצריך לבוא אל הצדיק לחזר אחר אבדתו שאבד ושכח מיד כשיצא לאויר העולם וכו', עין שם. נמצא שכל אלו הנפשות הבאים אל הצדיק שיקרבם לה' יתברך הם באים אליו לבקש אחר אבדתם הנ"ל והצדיק לוקח כל אלו הנפשות ומעלה אותם ומחדשם בבחינת עבור וממשיך על ידם חדושי תורה נפלאים ונוראים וכו' משיב ומחזיר להם אבדתם, פי עקר אבדתם הוא התורה ששכח כשיצא לאויר העולם, (כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שם נדה ל) שהוא אבדה, כמו שמבאר שם בסימן קפ"ח הנ"ל. ועתה בכל פעם שבאים אל הצדיק הוא מעלה נפשותם ומחדשם וחוזר וממשיך להם תורה, הינו בחינת התורה ששפח ונאבד מהם היא מחזיר להם עתה ב"ת שאת על ידי החדוש שחדש נפשותם בבחינת עבור. וגם על ידי התורה שממשיך להם הוא מאיר עליהם אור גדול עד שיש להם כח בעצמם לחפש ולבקש אחר שארי אבדתם שעדין לא מצאו, פי בודאי אי אפשר להחזיר להם כל אבדתם המרבות מאד בפעם אחת שלא יזיק להם רבוי האור חס ושלום, פי רבוי השמן גורם כבוי הנר, ובהכרח להחזיר להם מעט מעט כפי הכנתם וכפי התעוררותם אל האמת. ובכל פעם על ידי כל תורה ותורה שהם מקבלין מהצדיק בעת שבאים אליו על ידי זה נמשך להם אור ונר לחפש על ידם אחרי שארי אבדתם כי התורה נקראת אור ונר, כמו שכתוב, פי נר מצוה ותורה אור. והאבדות צריכין לחפש אחריהם והחפוש הוא

שנפלו בשבירת הכלים שקדם לבריאת העולם כיצד ע"י תורה ומצוות מברר ומעלה ומתקן ונתווסף לנר"ן ונעשה לבוש דרבנן בעוה"ב נתבאר בתורה נד/ל"ו ובתורה עה/ל"ו.
ואם זוכה בחייו לבוא לצדיק וחזק באמונתו בצדיק/ל"ו אזי גם אחרי פטירתו יצליח לבוא אליו/ל"ח

בנרות, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה, הינו על ידי אור ונר של התורה והמצוות שהחכם מזהב אותם על ידי זה מאיר אור נשמתם ועל ידי זה יכולין לחפש ולמצא את אבדתם בבחינת נר ה' נשמת אדם חופש וכו':

ל"ה תורה נד סוף אות ג' – ויחוד של צדיק ובגסט ישראל נעשה על ידי משא ומתן כי כל דבר שבועולם, יש בו ניצוצות הקדשה שנפלו בשעת שביירה ושביירה, הוא בחינת אותיות שנשברו ונפלו לכל דבר ודבר מזה העולם וכל דבר יש לו שעה (עיני אבות פ"ד) וצריך לבוא בשעה זו לאדם זה שהוא משרש אחד עם אותן הניצוצות שיש בזה הדבר וכשמגיע זה הדבר לאדם זה והוא מקבל חיות מזה הדבר הינו מהאותיות הנשברים שיש שם על ידי זה נכללין האותיות הנשברים בזה האדם, בחיות שלו ונעשה מהם קומה שלמה, ומתפשט בחיות של כל הגוף ועל ידי זה נשלמין האותיות ויש להם שלמות וצריך לשהות הדבר אצל זה האדם להשתמש בו עד שנפסקין האותיות והניצוצות השכינין לשרשו ואחר כך יוצא מרשותו לאדם אחר שהגיע העת שיהיה עליה להאותיות הנשברים שהם משרש אחד עם האדם האחר ועל כן יוצא לרשותו ולפעמים חוזר הדבר ובא לאותו האדם שהיה שלו מתחלה כי מחמת שלא היה לו אז חלקי נפש רוח נשמה אלו לא היה יכול אז להשלים האותיות אלו עד עתה שהגיעו לו אלו חלקי נפש רוח נשמה שעל ידם יכול להשלים אלו האותיות הנשברים ובין כך, הדרך לשלום אצל אחר וכשמשלים האותיות אלו נתוסף לו הארה בנפש רוח נשמה שלו מחמת הארות אותיות אלו שהגיעו אליו ונשלמו אצלו ועל ידי הארה זו, מאיר בשרש נפש רוח נשמה שלו שהוא בצדיק ובגסט ישראל, שהם שרשי כל הנשמות בנ"ל ועל ידי ההתנוצצות הזאת, נתיחד צדיק ובגסט ישראל הנקראים משא ומתן בנ"ל ועל שם זה נקרא מקח וממכר וכל הדברים, וכל הלמוד משא ומתן כי על ידם נתיחד צדיק ובגסט ישראל, הנקראים משא ומתן בנ"ל

ל"ו תורה עה לשון מוהר"ן – וכל הדבורים שמדברים בתורה ותפלה, הם בבחינת העלאת מיין נוקבין פדוע (ישעיה נ"ז) "בורא גיב שפתים שלום" וזה עקר תקון הבריאה, כמו שכתוב: "עושה שלום ובורא את הכל" כי בשעת בריאה נפלו עולמות למטה ועל ידי שבירת כלים פדוע והעולמות הן בחינת אותיות ונתפזרו לכמה ניצוצות ועל ידי העלאת מיין נוקבין של תורה ותפלה נעשה צירוף מהניצוצות והאותיות, ונעשה עולם וזהו בחינת שלום כי קדם שמכניס אלו הניצוצות והאותיות תוך דבורי תורה ותפלה אין להם שום צירוף וחבור והם בבחינת שברים ומחלקת כי כל ניצוץ מתגבר על חברו וכשמכניסם אל הדבור דקדשה הוא מצרפם ומחברם, שזהו בחינת שלום כי על ידי הדבור דקדשה של תורה ותפלה נעשה העלאת מיין נוקבין, שעל ידי זה נעשה שלום בנ"ל שעל ידי זה נתתקנין ונתחדשין כל העולמות הנפולין ונחשב כאלו בראן מחדש וזהו מה שאמר רבותינו, זכרונם לברכה (הקדמת זוהר דף ה) "ולאמר לציון עמי אמה", אל תקרי עמי אלא עמי בשתפי, מה אנא בורא שמים וארץ במלולי, אף אתה פן וכו' כי בודאי הוא בורא שמים וארץ בדבורי תורה ותפלה כי חוזר ומחדש ומתקן העולמות הנפולין בנ"ל וזה בחינת (ויקרא כ"ו): "ונתתי שלום בארץ" כי מהארציות נתעלין הניצוצות, ונעשה שלום שזהו עקר תקון הבריאה בנ"ל על כן צריכין לדבר רק דבורים קדושים, ולא דברים אחרים כדי להעלות הניצוצות הנ"ל, לתקן כל העולמות כי עקר הבריאה דיתה על ידי הדבור, כמו שכתוב (תהלים ל"ג): "בדבר ה' שמים נעשו" ו על ידי השבירה נפלו ניצוצות בכל הדברים במאכל ובמשתה ובמלבוש, ובכל התענוגים שבועולם כי התענוג שיש בהדבר שאוכל ושותה וכיוצא בזה הוא מהניצוצות שנפלו לשם והניצוצות הם אותיות בנ"ל וקדם שמוציאם אל הדבור, הם בבחינת דם, שהוא בחינת נפש כמו שכתוב (ויקרא י"ז): "כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא" וכשמוציאם על ידי הדבור, זהו בחינת (שיר השירים ה): "נפשי יצאה בדברו" ואז מעלה הניצוצות ומחברם יחד ועושה שלום ביניהם וזהו שאמרנו למעלה שעל ידי הדמים שלא עבד בהם את השם יתברך מזה בא נצחון ומחלקת כי עקר הנצחון והמחלקת, הוא מבחינת הניצוצות הנפולין הנ"ל קדם שמחברם ומתקנם, שאז הם בבחינת מחלקת בנ"ל ואזי הם בבחינת דמים בנ"ל ועל כן צריך לעבד את השם יתברך בכל הטפי דם שנמצאים בו דהינו שידבר הרבה בתורה ותפלה, עד שיהיה נעשה מכל הדמים של תורה ותפלה כי הדבור הוא מהנפש, שהוא בחינת דמים בנ"ל ואזי מבטל כל הנצחון והמחלקת הנמשך מהניצוצות הנפולין הנ"ל שהם הם בחינת הדמים שעדין לא עבד בהם את השם יתברך בנ"ל ובחינה זאת של בורר הניצוצות, נעשה בכל יום עד ביאת המשיח עד שיתקיים (זכריה י"ד): "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הדיתים" (פמונא בכתבי הארז"ל) כי עקר תקון הניצוצות, הוא בבחינת רגלין (כמבאר במקום אחר)

ל"ז עיין סוף תורה עה תנינא ועיין חיי מוהר"ן סימן קא וסימן שט וסוף סימן שנד.

עיין סוף תורה עה תנינא – וצריכין לבקש מאד מהשם יתברך, לזכות להתקרב להצדיק האמת כי אשרי למי שזוכה להתקרב בעודו בחיים חיותו לצדיק האמת אשרי לו, אשרי חלקו ופי אחר כך והינו לאחר מיתתו קשה אז מאד להתקרב וצריכין מאד להרבות בתפלה ותחנונים מאד שזוכה בחיים חיותו להתקרב לצדיקי אמתו כי הבעל דבר שם לבו על זה מאד עבשו, לבלבל את העולם כי ישראל הם עבשו קרובים אל הקץ מאד ויש עבשו לישראל געגועים גדולים וכסופין גדולים להשם יתברך אשר לא היתה כזאת בימי קדם וכל אחד נכסו מאד להשם יתברך על כן הערים הבעל דבר והכניסי מחלקת בין הצדיקים והקים בעולם מפרסמים הרבה של שקר וגם בין הצדיקים האמתיים הכניסי מחלקת גדול עד שאין אחד יודע היכן האמת על כן צריכין לבקש מאד מהשם יתברך לזכות להתקרב להצדיק האמת

ועיין חיי מוהר"ן סימן שט (יט) אמר: הצדיק האמתי יכול לעשות טובה גדולה להאדם גם אחר פטירתו לעולם הבא ולמי שזוכה לבוא אליו בשביל תקונו. ודע, שעקר המניעה, שמונעין את מי שאינו זוכה, שאין מניחין אותו לילך להצדיק האמתי לקבל תקונו, הוא רק מה שמדיחין ומסיתין אותו מזה ומבלבלין אותו בכפירות והסתות שאין בהצדיק ממש, כי גם שם בין המלאכי-חבלה והקלפות יש מתנגדים גדולים כמו בזה העולם, על-כן העקר לקח זאת בדעתו לבלי להניח עצמו לפתות ולהסית אותו שם, רק יעמד על דעתו שם בחזק לילך דיקא להצדיק האמת, ואז בודאי יניחהו. ושמעתי שאמר: גם שם צריכין חזק אמונה בהצדיק. וספר מעשה על-זה מה שארע בארץ-ישראל אצל הצדיק רבי מנדל מייטפסק עם אחד מאנשיו, שמו רבי נח, שנפטר על הספינה וכו' (ח):

ל"ח עיין חיי מוהר"ן סימן קא – ופעם אחת אמר שהאדם צריך להתחזק בהאמונה בהצדיק האמת בהתחזקות גדול עד שיהיה חזק כל כך שאפלו אחר מיתתו יהיה חזק באמונה ולא יוכלו להטעותו שם בשום אופן, כי גם שם צריכין התחזקות גדול להאמין בהצדיק.

ואמר כי יש נשמות הרשעים המתנגדים שרוצים להטעותו מהצדיק האמת כדי למנעו שלא יתחזק לבוא אליו בשביל תקונו. ואמר שמי שיהיה חזק באמונה בודאי לא יוכלו שם המונעים למנעו מלילך להצדיק לקבל תקונו לנשמתו. כי עקר המניעה גם שם הם רק מה שהמקטרגים והמחבלים וכו' שיש שם הם מבלבלין ומחלישין דעתו ומטעין אותו ודוברין על הצדיק מה שרובין כדי שלא יתחזק לבוא אליו (כי בודאי אפלו אחר פטירת האדם כל זמן שאינו זוכה עדין לבוא למקום מנוחתו בשלמות עדין אינו בעלמא דקשוט. אדרבה עקר עשו ויסורים על ידי המחבלים שמוליכין אותו בעולם התהו ונמיה לו כאלו עדין הוא בזה העולם, ומטעים אותו בכמה הטעות כמפרסם בספרים) אבל אם האדם חזק בדעתו ואינו שומע לדבריהם ומתעקש עצמו ואומר איני שומע לכם ואני רוצה דיקא לילך ולבוא אל הצדיק

ואחרי הפטירה הצדיק יכול לתת לו גם לבוש ממש^ט. אלא שאחר הפטירה הרבה יותר קשה להתגבר על המניעות לבא אליו, כי יש שם הרבה מסיתים ומדיחים מהצדיק, ומי שלא חזק בזה בחייו קשה מאד שיצליח להתגבר על המניעות אחרי פטירתו. ונראה טעם שאחרי הפטירה קשה יותר כי אחר הפטירה א"א לתת לו כח למצא בעצמו, אלא אפשר רק לתת לו כבר לבוש מוכן, וכדי שלא יהיה נהמא דכסופא הוא מקבל זאת רק כשכר על שבחייו התגבר על המניעות להתקרב לצדיק והיה חזק בהתקשרות עימו, שגם על זה יש שכר גדול כמבואר במעשה מצפור^{יב} וסיפר רבנו שמי שלא קצר את התבואה שציווה המלך לקצור, עצתו להביא להמלך את הצפור האהובה עליו, שהיא הצדיק האמת, דמשמע שם שהדבקות בצדיק האמת מכפרת על החיסרון בעשיית המצוות, אלא שהתנאי לזה שם שכל אחד יהיה מוכן שחבירו יעמוד עליו אעפ"י שעי"ז יהיה קרוב יותר לצפר ממנו. ואולי הכוונה לכלל גדול בתורה ואהבת לרעך כמוך שהוא כנגד כל המצוות. ועדיין צ"ע, מסתמא אין זו שלימות אלא דיעבד.

הם מכרחים להניח אותו ואינם יכולים למנעו מזה בשום אופן כי עקר המניעות שהן מונעין הוא רק מה שמטעין אותו כנוכר לעיל. וספר מעשה לענין זה שצריכים להתחזק להתקרב להצדיק גם לאחר מיתתו כי גם שם צריכין התחזקות אמונה.

וסיפר שהיה בארץ ישראל איש אחד מאנשי רייסין שנסע יחד לארץ ישראל עם הצדיק הקדוש המפרסם מורנו הרב מנחם מגדל וזכר צדיק לברכה מויטפסק (וכבר ידוע מגדל המחלקת שהיה על הצדיקים והחסידים בימים הקודמים, בפרט במדינות ליטא ורייסין, וכל מי שהיה רוצה להתקרב להם היו להם מניעות עצומות בלי שעור) והסכימו שם בארץ ישראל לשלח אותו לחוץ לארץ בשביל להביא מעות ארץ ישראל כנהוג. ובדרך הליכו על הים נפטר לעולמו זה האיש השליח הנ"ל שהיה מקרב להצדיק מורנו הרב מנחם מגדל הנ"ל.

ובארץ ישראל לא ידעו עדין כלל, ואחר פטירתו נדמה לו כאלו הולך ונוסע ללייפסיק עם אנשים שלו כאשר היה נוהג בחייו, כי היה סוחר גדול והיה נוסע ללייפסיק בחייו. ונדמה לו גם עתה כאלו הוא נוסע לשם עם הנאמן שלו והבעל עגלה כדרכו תמיד.

בדרך נסיעתו התחיל להתגעגע ולהשתוקק מאד לסע לרבו מורנו הרב מנחם מגדל הנ"ל לקבל פניו הקדושים. ומרב תשוקתו היה חפץ להפקיר הכל ולשוב מאמצע הדרך למקום רבו הנ"ל והתחיל לדבר זאת לאנשיו שנסעו עמו שהוא משתוקק לזה. והתחילו לשחוק ממנו ולדחותו מזה, כי איך יעלה על הדעת לסתר משא ומתן כזה וכו' ועל ידי זה מנעוהו מזה.

אחר כך חזר ונתלהב בהשתוקקות נמרץ לסע לרבו וחזר ואמר לאנשיו שהוא חפץ בזה וחזרו למנעו ולדחותו בדבריהם שאי אפשר לבטל משא ומתן כזה, לשוב מדרך כזה ללייפסיק לבטל עסק כזה, ולנסע עתה לבית רבו. ושמע לדבריהם גם בפעם הזאת נמנע מזה. אחר כך חזר ונתעורר בהתעוררות רב וגדול מאד ואמר שאינו שומע כלל שום דבר כי הוא רוצה דיקא מאד לנסע לרבו ולהפקיר הכל בשביל זה, וכל מה שאנשיו מנעו אותו בדברים וטענות ואמתלאות איך אפשר לעשות דבר כזה באמצע עסק כזה. לא שמע לדבריהם כלל והיה חזק בדעתו לנסע דיקא ותמיד לרבו. וצוה עליהם שיחזירו פניהם מדרכיהם כדי לסע עמו למקום רבו. ובשראו שאין יכולים למנעו בדברים וטענות עמדו ומרדו בו ואמרו שאינם רוצים לצית אותו בדבר זה כזה, וגער עליהם שיעשו כרצונו דיקא. והם לא רצו לשמעו. והתחיל לבכע עליהם מאד על שאינם רוצים לצית אותו כי הוא הבעל הבית שלהם ומחייבים לשמע לו ככל אשר יאמר. בתוך כך הודיעו לו האמת שהוא כבר מת ושכל אלו שנוסעין עמו הם מלאכי חבלה שהם מוליכין אותו ומטעין אותו בדרך הזה. ענה ואמר עתה בודאי אני חפץ דיקא שתוליכו אותי מיד לרבי הצדיק הנ"ל. ענו הם ואמרו עתה בודאי אין אנו מרצים לזה להוליך אותך אליו, והיו מתעצמים בדין זה, הוא רצה שיליכו אותו לרבו והם לא רצו. עד שהביאו את המשפט לפני הבית דין שלמעלה. ופסקו שהדין עמו שצריכין לעשות רצונו להוליכו מיד לרבו. וכן היה שתכף ומיד הוליכו אותו לרבו הצדיק מורנו הרב מנחם מגדל הנ"ל, שהיה עדין בחיים אז בארץ ישראל, והביאוהו לביתו. וכשנכנס לבית הצדיק מורנו הרב מנחם מגדל הנ"ל, נכנס עמו אחד מהמחבלים ונפחד הצדיק ונשאר חלשות ועוררו אותו. ואחר כך ישב הצדיק ועסק בתקונו בערך שמונת ימים עד שתקנו. והודיע אז הצדיק הנ"ל לבני ארץ ישראל שנפטר השליח הנ"ל כי לא ידעו עדין מזה כלל, וספר להם כל המעשה הזאת (וזה היה מכרח להם מאד לידע מפטירתו כדי לידע איך להתנהג בעסקי ארץ ישראל בענין השליחות לחוץ לארץ).

וספר רבנו וזכרנו לברכה המעשה למען דעת עד כמה צריכין להתחזק עצמו בהתקרבות להצדיק גם שם אחר פטירתו, והעקר תלוי בזה העולם שמי שהוא חזק בזה העולם באמונה בהתחזקות האמתית יזכה גם שם לזה. כי כפום מה דאתדבק בר נש בהאי עלמא כן הוא בעלמא דאתי, ואז בודאי לא יוכל למנע אותו שום מונע מליילך להצדיק גם משם.

גם שמעתי בשמו שאמר עצה לזה שיוכל לבוא אחר פטירתו להצדיק לשבע על זה בנקיטת חפץ, ולא שמעתי זאת מפיו הקדוש בעצמו רק מפי אנשי שלומנו ששמעו מפיו הקדוש:

^ט עיין חיי מוהר"ן אות קב (כב) שמעתי בשמו שספר, בירושלים יש בית הכנסת שמביאין לשם כל המתים שבעולם, ותכף שמת אחד בעולם מביאין לשם תכף אותו המת, ושם דנין אותו היכן יהיה מקומו, כי יש מתים בארץ ישראל שנושאין אותן לחוץ לארץ וכן להפך כמובא (זהר תרומה קמא). ושם באותו בית הכנסת יושבין הבית דין שדנין כל אחד ואחד ונותנין לו מקומו הראוי לו. ויש אחד שדנין אותו שלא יהיה לו שום מקום, ויהיה נאבד ונשלך בכף הקלע, וכשמביאין את המת לשם אזי מביאין אותו במלבושים. ויש אחד שחסר לו מהמלבוש שלו איזה חסרון. כגון לאחד נחסר בית יד אחד מהמלבוש שלו (שקורין ארביל) ויש אחד שחסר לו חלק אחד מכנף בגדו (שקורין פאלע) וכיוצא בזה הכל לפי מעשה האדם (שכן זוכה ללבושין אחר מותו) כידוע, וכפי הלושין שלו שמביאין אותו לשם כן דנין אותו ונותנין לו מקומו כנ"ל. פעם אחת הביאו לשם מת אחד ערום לגמרי בלי שום לבוש רחמנא לצלן. ודנו אותו שיהיה נשלך ונאבד בכף הקלע רחמנא לצלן כי היה ערום לגמרי. ובא צדיק אחד ולקח מלבוש אחד ממלבושין שלו והשליך עליו. ושאלו אותו הבית דין דשם למה אתה נותן לו מלבוש שלך והקפידו על זה, כי מדוע יתלבש זה המת וינצל על ידי לבוש שאינו שלו. השיב הצדיק הנ"ל אני צריך לשלח זה האיש למחוז חפצי ובשביל זה יש לי רשות להלבישו במלבוש שלי. וכי לא ראייתם שלפעמים שר גדול שולח את עבדו לאיזה שר אחר, ונתעבב העבד קצת מליילך בשליחותו. ושאל אותו השר מדוע לא הלכת עדין בשליחותי השיב העבד כי אין לי מלבוש הראוי לילך בו לאותו השר. כי הוא שר גדול ואי אפשר לילך לשם במלבוש בווי. ענה השר ואמר. קח מהרה מלבוש אחד ממלבושי ולבוש אותו ורוץ מהרה להשר בשליחותי. כך מחמת שאני צריך לשלח זה המת בשליחותי, על כן אני נותן לו אחד ממלבושין שלי והציל הצדיק את המת מענש המר של כף הקלע. וספר זאת לענין עצם כח הצדיק האמת להציל אנשיו בעלמא דקשטו):

אך הצדיק אינו משיב לו האבידה עד שידרשנו/מ"א | **אם אינו רמאי ושקרן/מ"ב**, כמו שכתוב [מג/מד] **עד דרוש אחיך והשבתו לו דהיינו עד שתדרוש/מ"ה** | **את אחיך אם אינו רמאי (בבא מציעא כ"ז ע"ב)/מ"ו** | שם הכוונה שצריך לדרוש ולברר שמא בא לבקש אבדה שאינה שלו, לכן לא יחזיר עד שיתן לו בה סימן/מ"ז. אבל כאן הכוונה שכל אחד מבקש את אבדותיו שלו ומבאר מוהרנ"ת בלק"ה/מ"ח | שהצדיק

^{מ"א} צ"ע הרי הצדיק יודע כל אחד משרש נשמתו וכיצד לא מכיר באבידה למי היא שייכת. וכיון שמדמה עניין זה למצוות השבת אבידה מדוע הצדיק לא מקיים מצוות השבת אבידה רק ממתין לבעל האבידה שיבקש וידרוש ויתן סימנים. ועיין לק"ה לקמן שאם האדם נתייאש מלבקש אזי נאבדו ממנו לכן א"א שהצדיק ירדוף אחריו להחזיר לו. כי באמת האדם צריך בכח עצמו למצא אבדותיו אבל זה ע"י עבודה קשה לכן יש אפשרות לזכות ע"י הצדיק וזה רק אם עב"פ לא מתייאש מלבקש.

מבואר בהלכות אבדה שדבר שיש בו סימן אפילו מצא והכריז אינו שלו עד שיבוא אליהו כי הכלל כל שאין אומדנא שנתייאש אזי נשאר בבעלות המאבד לעולם וצריך להחזיר לו והמוצא הוא כנפקד א"כ הכי נמי כאן (כיון שהצדיק מכיר של מי האבדה הרי היא כמו שיש בה סימן) לכן העיקר לא להתייאש ואזי לעולם הצדיק חייב להחזיר ועליו המצווה ואפשר לסמוך עליו שיקיים המצווה. וכנ"ל ששמע שלגבי הצדיק יש פטור מהשב תשיבם בעצמו. אלא רק מצוות הכרזה.

וצ"ע הרי משום השב תשיבם חייב רק משנטלה ואיך מתקיים כאן נטילה? אבל באמת זו מחלוקת ראשונים ובפוסק (דברים כב א) כתוב ראה דייקא. עיין טור חו"מ סימן רנט הרואה את האבידה חייב ליטפל בה. ועיין ט"ז שנחלקו בזה ראשונים ודעת הרמב"ם שמשראה נתחייב בהשב תשיבם.

ועיין לעיל שמבואר שהצדיק מוצא אבדות כל העולם ומלשון מוצא משמע שקודם שמצא היה בחי' חוסר נטילה ואחרי שמצא כאילו נטל. שהרי הגמ' למדה נטילה מהכתוב "ומצאתה". עכ"פ שאבידה רוחנית מסתמא כולם מודים.

^{מ"ב} בגמ' כתוב רק רמאי ורבינו הוסיף שקרן. וראיתי לר"י בונסון שמבאר רמאי ושקרן הן שני סוגי יאוש כי שקרן שיגע ונתייאש ורמאי שמעיקרא נתייאש, והם שני שקרים אחד שטוען יגעתיו ולא מצאתי, והשני שטוען לא יגעתיו כי א"א למצא.

(שמעתי מחלקים בין שקרן שמשקר גם ללא תועלת ואילו רמאי רק לתועלת. ומסתבר לפ"ז כנ"ל שרמאי כדי לפטור עצמו מלכתחילה טוען שא"א למצא. ושקרן טוען יגעתיו ולא מצאתי)

^{מ"ג} דברים כב ב'

^{מ"ד} **דברים פרק כב (ב) ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוף ביתך והיה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו:**

^{מ"ה} **מלשון** דרישה וחקירה של בית דין שהדרישה היא על עצם העניין ובדיקה בעניין צדדי.

כמבואר ברע"ב על מסכת סנהדרין פרק ד משנה א (א) דיני ממונות כו' שנאמר משפט אחד יהיה לכם – ובדיני נפשות כתיב (דברים יג) ודרשת וחקרת. וזהו דין תורה אבל אמרו חכמים שאין מאריכין בדרישה וחקירה דיני ממונות שלא תנעול דלת בפני לויין אלא א"כ ראו ב"ד שהדין מרומה. ודרישה וחקירה הוא השאלה בענין בעצמו כגון כמה הלווה. ומתי הלווה. ובאיזה ענין הלווה. ובאיזה מקום הלווה. ויש מין אחר מן השאלה שנקראת בדיק' ואינו בענין בעצמו. כגון שישאלו לו מה היה כבוש. כלי' שחורים. או כלים לבנים. עומד היה או יושב בשעה שהלווה:

^{מ"ו} **בבא מציעא** כז: – ת"ש (דברים כב-ב) והיה עמך עד דרוש אחיך אותו וכי תעלה על דעתך שיתננו לו קודם שידרשנו אלא דרשהו אם רמאי הוא או אינו רמאי.

צ"ע שרבינו השמיט תיבת "אותו" וכן לא מזכיר ענין הסימנים שעל פיהם דורש המוצא אם המבקש הוא רמאי או לא.

ועיין בעל הטורים עה"ת שם שדורש מתיבת "אותו" לשון אות וסימן. וכן איתא בזהר חקת דף קפד:

ואולי כי באמת באבידה שכאן לא שייך לתת סימנים, כי האדם בעצמו לא יודע הסימנים אלא הצדיק.

^{מ"ז} **כמבואר** בשו"ע חושן משפט – סימן רסב (ג) אין המוצא מציאה חייב להכריז, אלא בדבר שיש בו סימן בגוף או שראוי ליתן סימן במקומו או בקשריו או במנינו או במדתו או במשקלו. אבל אם אין בו שום סימן, אפילו במקומו, כגון שניכר שלא הונח שם בכוונה אלא דרך נפילה בא שם, אם הוא דבר שיש לתלות שבעליו הרגישו בו מיד כשנפל ממנו, או מחמת כובדו או מחמת חשיבותו ותמיד היה ממשמש בו ומרגיש כשנפל, הרי הוא של מוצאו, שהרי נתייאש מיד כשידע שנפל, כיון שאין בו סימן ובא לידו בהיתר, כיון שנתייאשו בעליו. ואם לאו, צריך להחזיר אע"פ שנתייאש אחר כך, כיון שבא לידו קודם יאוש:

^{מ"ח} **ליקוטי הלכות** חו"מ הלכות מתנה הלכה ה אות ער – וזה בחינת מצות השבת אבדה. כי כל האבדות חס ושלום נמשכין מפגם הדעת שהוא בחינת פגם כל החטאים שכלם כלולים בחטא העגל שאז אבדו ישראל שני הכתרים הנ"ל שהם בחינת נעשה ונשמע, שהם עקר המחזיק והדעת שהוא ידיעת הנגלה והנסתר וכו'. שהיה עקר דעת האדם שבשכיל זה בא לעולם. ומהאבדה הגדולה הזאת שהיא אבדת הדעת משם נמשכין כל האבדות שבעולם חס ושלום בגשמיית ורוחניות, כי גם האבדות בגשמיית נמשכין מפגם הדעת על שלא השתדל בשכילו ודעתו לשמור את הדבר. וכמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה לענין שוטה ממש, איזהו שוטה, זה המאבד מה שנותנין לו. ועל פן עקר תקון כל האבדות הוא על ידי בעלי דעה האמתיים שהם הצדיקים אמת, שהם בחינת משה משיח, שהם הדעת של כל העולם, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבונו זכרוננו לברכה (בסימן קפח) שהצדיק מחפש ומוצא כל האבדות של כל העולם וכו', עיין שם. כי הצדיק הוא בחינת משה משיח שהוא הדעת של כל העולם שעל ידי זה תקון כל האבדות שבאים מפגם הדעת כנ"ל, כי כל עבודת הצדיק להחזיר לעצמו ולכל ישראל בחינת שני הכתרים הנ"ל של נעשה ונשמע שאבדו ישראל. כי ה' יתברך עתיד להחזירם לנו על ידי משיח צדקנו כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה על פסוק ופדונו ה' ישבון וכו' ושמחת עולם על ראשם וכו'. וגם עתה כל הצדיקי אמת מתיגעים לתקן כל החטאים שכלם כלולים בחטא העגל. ולהחזיר לעצמן ולכל הנלוים אליהם את בחינת שני הכתרים הנ"ל לכל אחד ואחד כפי יגיעתו וטרחו בעבודת ה'. והעקר כפי השתוקקותו וכסופיו ורצונות טובים שלו וגעגועיו ורבוני שיחותיו ותפלותיו לה' יתברך וכנ"ל:

שם אות (עה) ועל פן עקר השבת האבדה הוא דיקא קדם יאוש, כי אין יאוש אלא מדעת שמיאש דעתו מהאבדה ואין צריכין להחזיר לו האבדה, כי כל דבר מקבל חיות מהתורה שכלולה בנעשה ונשמע, ועל פן בכל דבר ובכל חפץ יש שתי בחינות אלו, כי גוף החפץ הוא

מברר אם האדם לא התיימשק^ט מהחיפוש אחריהן^י, כי כל האבדות תלויות בדעת וכידוע שהבעלות על כל דבר תלוי בדעת ואילו מעשה הקניין הוא רק גילוי מילתא בעלמא, לכן היכן שנמצאת אבדתו היא שלו כל עוד דעתו עליה לכן אסור להתיימשק ממנה. וכל ייאוש הוא שלא מדעת כמו שאמרו חז"ל שוטה הוא המאבד מה שנותנין לו :

וצ"ע מדוע כיון שבא לצדיק אין זו ראייה שלא התיימשק.

ועיין מה שבארנו בזה בהקדמה שבאמת מה שכל האבדות אצל הצדיק זה לא פוטר שום אדם מההשתדלות בכל כוחו לעבוד ולחפש אבדותיו בעצמו בתורה ומצוות, ורק מי שמחפש בעצמו הצדיק מכווין אותו לחלקו בתורה ועבודה כפי שרש נשמתו ועוזר לו להעלות עבודתו ונותן לו כח והתחזקות לחפש ביתר כח ומרץ. וכמו שאמר רבנו למוהרנ"ת אתה בוודאי לא יכול בלעדי, אבל גם אני לא יכול בלעדיך, אעפ"י שהכל ממנו^{כא}.

בחנינת נעשה בחנינת עשיה גשמית. ומה שהחפץ מקשר בדעת האדם ושכלו זה בחנינת נשמע בחנינת רצון, כי שם בדעת האדם עקר קניית החפץ, כי כל החפצים שהם ברשותו של אדם והוא מתענג מהם עקר הרשות הוא בדעת רצון שהדעת יודע שיש לו חפץ זה ועל פן נקראים כל הדברים חפצים, כי חפץ לשון רצון, כי עקר הוא הרצון והדעת ששם עקר רשות והממשלה שיש להאדם הקונה החפצים, כי הרצון והדעת יודע שיש לו אלו החפצים וזה הרצון והדעת של החפץ זה נמשך מבחינת נשמע שהוא השגת הדעת נגד גוף גשמית החפץ שהוא בחנינת עשיה גשמית, בחנינת נעשה כנ"ל. ועל פן אפלו אם נאבד החפץ מרשותו כל זמן שאינו מייאש דעתו ורצונו ממנו צריכים להחזיר לו האבדה מי שמוצאה, כי עקר כח כל ההלכות של כל האבדות בגשמיות ורוחניות הוא על ידי שישאל לא אבדו רק בחנינת כתר הנעשה אבל כתר הנשמע נשאר להם כנ"ל. ועל פן כל זמן שאינו מייאש דעתו מהאבדה עדין היא ברשותו ויש תקוה שתחזור לו כי אף על פי שאבד גוף האבדה לא אבד רק בחנינת הנעשה, אבל עדין קשורה בדעתו ורצונו ואינו מייאש ממנו שזה נמשך מבחינת כתר הנשמע שעדין לא אבדו שעל ידי זה יש תקוה להחזיר גם בחנינת כתר הנעשה וכמבאר לעיל שעקר התקון על ידי הרצון וההשתוקקות שהוא בחנינת נשמע שזה נשאר לישראל וכן^ל. אבל פשמיאש דעתו לגמרי מהאבדה שזה נמשך מבחינת פגם כתר הנשמע שאינו משתדל בהדעת ברצונות וכסופים חזקים להשיב אבדתו. אזי האבדה נאבדת לגמרי ואין מחזירין לו עוד, כי עקר השבת האבדה הוא על ידי בחנינת הנשמע שנשאר לישראל כנ"ל. אבל בודאי כל אחד צריך להשתדל מאד להחזיק עצמו בכל כחו בבחינת כתר הנשמע שנשאר לו, דהיינו שיחזיק עצמו מאד מאד בהרצון וכסופין טובים וכו' כנ"ל וכמו שאיתא במדרש המובא לעיל על פסוק ועתה ישראל שמע אל החקים וכו' שהזהיר אותם מאד שעתה ישמרו היטב את בחנינת הנשמע מאחר שאבדתם את הנעשה וכו', היינו כנ"ל:

שם אות (עו) ומאלף תבין שכל זה הוא בגשמיות ורוחניות. שכל ענין עבודת האדם בזה העולם ובכל פגמיו חס ושלום, וחסרונותיו שחסר לו בעבודת ה' שכלם הם בחנינת אבדות כנ"ל, שכל אבדותיו צריך לבקש אצל הצדיקי אמת כנ"ל. אבל העקר תלוי בהרצון וכסופין טובים שהם בחנינת נשמע וכנ"ל שכל זמן שאינו מייאש עצמו מהרצון והתשוקה ומוצקה ותפלה ותחנונים לה' יתברך עדין יש לו תקוה לעולם להחזיר לו כל אבדותיו. כי על ידי שישמור על כל פנים את הנקדה מבחינת כתר הנשמע שנשאר לו שהוא בחנינת הרצון על ידי זה יכול להחזיר לו גם בחנינת הנעשה שנאבד ממנו וכנ"ל. וכמו שהוא ברוחניות כן הוא בגשמיות לענין מצות השבת האבדה ממש, כי הכל אחד כי שרש האבדות והשבתם נמשך מזה וכנ"ל. וזה שכתוב בייחזקאל (לד.) ונתתי להם רועה אחד את עבדי דוד וכו' את האבדת אבקש וכו' כי כל האבדות ישובו על ידי דוד שהוא משיח וכנ"ל:

צ"ע כיון שזה עיקר חשוב בתורה זו מדוע רבנו לא מפרש זאת בתורה עצמה אלא רק מוהרנ"ת בלק"ה. ועיין תורה עח שם עיקר צעקתו הגדולה שייאוש אין בעולם כלל. ועיין שם במהדורת תקפא דפוס מוהרנ"ת שזה לא נדפס שם אלא נוסף רק במהדורות שנת תרלד ותרלו, דהיינו יותר מחמישים שנה אחרי שהדפיס מוהרנ"ת את הליקוטי מוהר"ן המתוקן והשלם בביתו. ועד אז נזכר רק בספרי מוהרנ"ת קיצור לק"מ ובלק"ע שהדפיס כמה שנים אח"כ. ובחי"מ שהיה עוד שנים רבות רק בכתב יד.

² עיין לק"ה מתנה ה' אותיות עד עה שהצדיק דורש אם נתיימשק או לא ועי"ש מדוע הכל תלוי בייאוש. ועיין ש"ע הלכות אבידה ח"מ סימן רנט - רעא. וז"ל מדוע לא ניאר כאן צפיון שהכל תלוי ביאוש, ועיין תורה עח תנינא עד כמה זהו שיואש אינו בעולם כלל. אלא שגם כוונתו שאם יוכל לזכות למדנות שאינו שייכות לו ואילו כן המתיימשק מאכל את השייך לו) האה- בלמת עפ"י המצואר כן שהעובר לומר כל מה ששייך לו ח"כ לא שייך לזכות לזכות ממה שזכה כעובד.

ובאמת אין כח להס"א אלא רק לייאוש כמבואר במעשה מרב ובן יחיד שאמר הס"מ אם תרצה אהיה בולע אותך. וכן במעשה מחיגר שאמר הס"מ וכי אין אתה מתיירא ממני. וכן ברפידים ויבא עמלק להלחם בישראל, ומה היה בכוחו לעשות להם כשהם מוקפים בענני כבוד, אלא שמחמת הייאוש יצאו אליו (שמעתי מ"ע ארו). וכן בתורה כד ד"ה מי יימר עי"ש שכדי לייאוש אמרו שא"א לכלות את הס"א, ובאמת ע"י שמחה כן אפשר, כמבואר שם (רמ"ש קרמר).

^{כא} **עיין חיי מוהר"ן** אות של (מ) אמר אני יכול לעשות מפלכם צדיקים גמורים נוראים, אבל מה יהיה אם פן יעבד השם יתברך בעצמו את עצמו (כלומר שרצונו הוא שאנחנו בעצמנו נתיגע בכחו ונצותיו הקדושים להשיג עבודת השם. אבל לא שהוא יתן הכל לגמרי). וכן שמעתי עוד בכמה לשונות שאמר, אני יכול לתן יראה להאדם עד שיצא מחייו ויתבטל במציאות: **ופעם** אחת בקש מאתו אחד מאנשי שלומנו הרבה בענין זה שיתן לו יראה. ובמדינה לי הבותב שזה היה ר' שמעון המשמש שלו (מכת"י) ודבר עמו רבנו זכרוננו לברכה דברים כעין הנ"ל שבודאי יכול לתן ולו) יראה עצומה רק שאין זה תכלית, כי אם פן יתבטל במציאות. והאיש הנ"ל היה משתוקק אף על פי כן שיאיר עליו יראה עצומה, ואחר כך יצא האיש מלפניו ונפל עליו יראה עצומה ומפלגת מאד, והתחיל לצעק להשם יתברך בקולות משנות מה שלא היה רגיל בכך עד שפמעט יצא מחייתו ונמשך כך עד למחרתו. ולמחרת נכנס אצלו ושאל אותו רבנו זכרוננו לברכה אם הגיע אליו יראה השיב לו האיש הנ"ל שוב איני רוצה בזה, ובקש מאתו שיבקש ממנו זאת ויחזר ולקח ממנו ושב לקדמותו: **וכן אמר** לאחד אם הייתי מעביר ידי על עיניך היית רואה גדולות ונפלאות אבל איני רוצה בזה רק שאתה בעצמך תיגע בעבודת השם עד שתזכה למה שתזכה. וכן אמר לי פעם אחת בענין זה אם היה השם יתברך בעצמו רוצה, שהוא יתברך בעצמו יעבד את עצמו, אם פן לא היה צריך אותך. (כלומר שהצדיק יכול להמשיך רצון השם יתברך שיעזרוהו בעבודתו אף על פי שעשה מה שעשה וראוי לרחוקו אף על פי כן יכול הצדיק לעזר רחמי השם יתברך עליו שיקרבהו לעבודתו אבל לא שהשם יתברך יעשה הכל בעצמו): **גם אמר** לי אתה בלעדי אינך יכול לעשות (הינו שאיני יכול לעשות ולעסק בעבודת השם בלעדי כחו ונצותיו) אבל אני בלעדי גם פן איני יכול לעשות כלל. (כלומר לעשות לי טובה כל זמן שלא אשתדל בעצמי לקבלה, כי מה שאני צריך לעשות הוא בעצמו אינו יכול לעשות הכל בלעדי, אף על פי שבאמת הכל ממנו:

וזהו שהצדיק דורש את הבא אליו האם לא התייאש מלחפש בעצמו, ובא לקבל את אבדותיו במתנה, ומרמה את הצדיק שיגע ולא מצא. כי אם לא יגע כלל הוא רמאי, ואם יגע קצת הוא שקרן. ועיין תורה עח תנינא צעקת רבנו שאין ייאוש בעולם כלל, (עי"ש שהצדיק מוריד עצמו לקטנות כדי להמשיך חיות לאותם שנפלו והתרחקו מהתורה) כי באמת אין לשום אדם ירידה כל כך עד שמתייאשים ממנו/כ"ו או שהוא כבר מותר בייאוש, כי תמיד עכ"פ משהו יכול לעשות ולפעמים אפילו רק הרצון כבר מפיק מייאוש, ומצינו שרבנו שאל פעם האם אתה רוצה לרצות/כ"ז, דהיינו שאפילו בשאין רצון, תובעים מהאדם שירצה לרצות, כי אפילו זה כבר נחשב שעדיין לא התייאש, וממילא יש לו תקווה. ובאמת אפילו במוחין קטנות דקטנות שלוקחים מהאדם את כל המוחין אבל את הרצון א"א בשום אופן לקחת ממנו ובשאל תחתיות הכי נמוך אפשר לצאת עם צעקת הרצון (ועיין תורה יב תנינא איה)

עוד יש שבאים לצדיק לבקש אבידתם אבל באמת לא סומכים על הצדיק שיודע מה היא, אלא חושבים שהם יודעים מה עבודתם ובאים לצדיק רק לבקש ברכה להצלחה, והצדיק דורש אם מאמינים בו או לא. וכשרואה שלא מאמינים בו אזי אע"פ שיודע שלא זו דרך עבודתם, אבל כיון שבאים עם חכמת עצמם מניח להם לטעות כחז"ל שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. גם יש שבאים לצדיק לבקש אבידתם ובאמת כל רצונם רק ישועות גשמיות ולא להתחזק בעבודת ה'.

וצ"ע ביצד הצדיק דורש אם הבא אליו רמאי או שקרן?

בוודאי מדובר בצדיק שיש לו רוח הקדש וכל מי שבא אליו יודע כל כוונותיו. כמבואר במ"א/י"ג שמי שלא יודע נסתרות אין לבקש ממנו עיצה. ויש בזה מעשה בשני חסידי רבנו שבאו אליו אחרי שבדרך התווכחו אם רבינו היה חידוש גם בדור התנאים ואמר להם אם לא מאמינים בי למה באים אלי. ואעפ"כ בדרך כלל הצדיק לא מרחק אף אחד אלא רק מקרב, רק מסתיר עצמו כדי שיהיה ניסיון למי שרוצה להתקרב אליו כידוע.

ובגוף ע"י שגורם שתייהיה עליו מחלוקת כמבואר בחי"מ סימן תב/י"ג ועיין תורה ה' אות ד' – כְּשֶׁאֵתָה שׁוֹמֵעַ מְרִיבוֹת שְׂפִי הַצְּדִיקִים תִּדְעֵה, שְׂוֵה מְשִׁמֵּיעִין אוֹתָהּ תּוֹכְחָה עַל שְׂפִי מְחַךְ שְׁעַל זֶה נֶאֱמַר (מְשָׁלִי ב) "כָּל בְּאֵיָה לֹא יִשׁוּבוּן, וְלֹא יִשְׁיִגוּ אַרְחוֹת חַיִּים". ועוד מסתיר עצמו ע"י שנדמה שאין בו קדושה כמבואר בתורה רמג/י"ג. וגם ע"י שנדמה למי שאינו ראוי כהפך הקדושה כמבואר בתורה קמ/י"ג. וכמבואר בספר המידות אמת אות ל' לפי

^{כ"ב} כמו שמצינו באחר ששמע מאחורי הפרגוד שובו בנים חוץ מאחר ואיתא בספרים שהיה רק ניסיון בגלל שכל כך הרשיע ואע"פ שכ"ב הרשיע.

^{כ"ג} חיי מוהר"ן אות תקצב (קמט) אחד מבני הנעורים דבר עמו זכרונו לברכה ואמר, אני רוצה להיות איש בשר (אין וויל זיין איין ערליקער יוד). והשיב לו רבנו זכרונו לברכה (ווילטטו אָבער וועלן) אבל אתה רוצה לרצות? והמשפיל יבין פי דבורים אלו המועטים מחזיקים הרבה מאד בידוע ומובן למעין בשיחותיו הקדושים והנפלאים מאד. יהי רצון שנוֹפֵה לְקַיֵּם אָמֵן:

אמנם הפשט הפשוט שרבינו אמר לו אתה רק רוצה לרצות ולא רוצה באמת. ולפ"ז זו תוכחה שאל תחשוב שהקצת רצון שלך זה מספיק כדי לעזור לך אלא תתאמץ לרצות באמת.

ומהרב מ' בינשטוק שמעתי שאמר לו אפילו רצון לרצות אין לך.

אבל מהריצ"ח שמעתי לפרש כנ"ל שגם הרוצה לרצות זה כבר משהו שהצדיק יכול לאחוז בו ולהעלותו.

^{כ"ד} ספר המידות – ערך עצה א. אל תשאל עצה אלא ממי שיודע סתרי תורה:

^{כ"ה} חיי מוהר"ן תב – שמעתי מאנשי שלומנו גם כן כעין זה ובסגנון אחר קצת. פעם אחת היו אנשי שלומנו קובלים לפניו שקשה להם לסבל ענין המחלקת והרדיפות וכו', ענה ואמר להם תאמינו לי שיש בידי כח לעשות שלום עם כל העולם שלא יהיה שום חולק עלי, אבל מה אעשה שיש מדרגות והיכולות כאלו שאי אפשר לבא אליהם רק על ידי מחלקת. והראיה, כי משה רבנו עליו השלום בודאי היה לו כח המושך להמשיך את כל ישראל אליו, כדכתיב (שמות ל"ה): "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", כי הוא היה הדעת של כלל ישראל, והיה בכחו להקהיל ולהמשיך את כלם אליו, ואף על פי כן מזה כתיב (שם ל"ג): "והביטו אחרי משה" ודרשו רבותינו זכרונו לברכה מה שדרשו וכו' (קדושין לג): וכיוצא בזה עוד. וכל זה כי יש דברים כאלו שאי אפשר לבוא אליהם רק על ידי מחלוקת שחולקין עליו וכו'. ואמרו רבותינו זכרונו לברכה (סנהדרין ז): 'האי תגרא דמיא לבדקא דמיא' שנאמר (משלי יז): "פוטר מים ראשית מדון" וכו' וכתיב (דברים כ): "כי האדם עץ השדה". ועץ השדה (שקורין ביימל) כל מה ששופכין מים סביבו ביותר, הוא גדל ביותר:

שם סימן תא – אבל אני צריך שיהיה עלי מחלקת תמיד, כי אני הולך בכל פעם ובכל רגע מדרגא לדרגא. אלו הייתי יודע שאני עומד עכשו כמו בשעה הקודמת, לא הייתי רוצה את עצמי כלל בזה העולם:

^{כ"ו} תורה רמג – דע שיש צדיק גדול מאד, שאין העולם יכול לסבל קדשתו על פן הוא מתעלם מאד ואין רואים ממנו שום קדושה ופרישות יתרה זה מחמת גדל קדשתו מאד וזה בחינות כל השירים קדש ושיר השירים קדש קדשים (ידיים פרק ג) נמצא ששיר השירים הוא קדוש מאד יותר הרבה מכל הספרים והנה מצינו ששלמה המלך עליו השלום, חבר שלשה ספרים: משלי, קהלת ושיר השירים ובאמת משלי וקהלת הם פלם מלאים מוסר ויראת שמים מאד ומצינו בהם תבות קדושה וטהרה כמה פעמים אבל בשיר השירים אינו נמצא תבות קדושה וטהרה כלל פוק עין ותשפח, שבכל ספר שיר השירים אין נמצא שם בכל הספר שום תבות קדש וטהור וזה מחמת גדל עצם קדשתו אינם רואים שם שום קדושה.

^{כ"ז} תורה קמ – ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו (איוב ל"ז) כי הצדיק בעצמו אי אפשר להשיגו כי אין בו שום תפיסה, כי הוא למעלה משכלו רק על ידי אנשיו המקרבין אליו, יוכל להבין מעלת הצדיק כי על ידי שרואין אנשיו, שהם אנשי מעשה יראים ושלמים ובהם יש להם תפיסה והשגה כי העולם אינם רחוקים עדין מהם כל כך כמו מהצדיק בעצמו על פן מי שרוצה האמת אפשר לו לידע מעלת

הריחוק מאמת כן מחזיק את הסור מרע לשוטה. ועיין תורה עב שלצדיק יש כח המושך גדול אבל כנגדו יש כח המכריח גדול. ועיין תורה כב שכנגד כל קול של קדושה של הצדיק מתעורר קול הברא של הסט"א כדי להשוות הבחירה.

וכל כח הסט"א רק לייאש שאין לך אפשרות לתקן ואין צדיק שיכול לעזור לך. והמניעות לנסוע לצדיק מתחילות במח ובלב ובבית ובדרך (כמבואר במעשה מהרב ובנו) וכשבאים וגם אחרי ששומעים את הצדיק הסט"א לא נותנת מנוח ומכניסה בלבו ספיקות כדי שרק לא יחזיק היטב באמונה בצדיק. כי יודעת את כל הנ"ל שכל האבידות אצל הצדיק.

בעניין האבדות אצל הצדיק גם אבדות גשמיות עיין לעיל בשיחות השייך לתורה זו סיפור כיצד אב שבנו עזב אותו ביקש מרבנו כיון שכל האבדות אצלו שיחזיר לו את בנו ונעשה לו נס שחזר הבן עי"ש.
ויש בזה מעשיות מופתים גלויים גם היום בציון של רבינו שהמבקש מרבנו שכיון שכל האבדות אצלו יחזיר לו אבדתו רואה ניסים גלויים/נ"י.

ואם אבדות גשמיות בוודאי אבדות רוחניות שרבנו מחזיר רק צריך לבקש באמת בלב שלם, ובהתקשרות חזקה לרבנו. ובפרט בתחילת השנה בראש השנה הזמן מסוגל מאד כנ"ל בלק"ה ברכת הפרות ה' א', לבקש שנוכה למצא את כל האבדות בשנה זו הבאה.

עוד עיין תורה פח תנינא שעניין חיפוש האבדות קשור לכוונות אלול דייקא עי"ש ובתורה פז תנינא שגם בה רמוזו כוונות אלול ועניין מציאת הזיווג שגם נקרא אבדה כמבואר בקדושין ב: משל למי שנאבדה לו אבידה.

עד כאן ביאור חברותא לתורה קפה

עוד עיין ליקוטי הלכות או"ח – הלכות ברכת הפירות הלכה ה אות ג) וזה בחינת מצות זכירת מעשה עמלק, כמו שכתוב, זכור את אשר עשה לך עמלק וכו'. פי עקר פגם הפרית שממשם כל האבדות הם על ידי זהמת עמלק, כמו שכתוב, אשר קרף בדרך וכו'. ועל כן הוא רודף תמיד אחר מחנה דן שהוא המאסף לכל המחנות דקדושה שמחפש ומוצא כל האבדות, כמו שפרש רש"י שם שכל מה שנאבד מישראל הם היו מוצאים. ועמלק מתגרה בהם ביותר, כי הוא אורב על האבדות תמיד לתפסם חס ושלום. ועל כן עקר התגרותו על אותן שהיה הענין פולטם. בחינת ויזנב בך כל הנחשלים אחריו וכו' שהם בחינת הנדחים והאובדים. ועל כן צוה ה' לתפוף לזכר היטב בכל יום מעשה עמלק. פי האבדה צריכה זכרון היטב שלא לשפח הדבר, פי כל האבדות באין משכחה והסח הדעת שעל ידי זה באין לידי אבדה חס ושלום, בגשמיות או ברוחניות. ועל כן השכחה נקראת בשם אבדה, כמו שאמר, קשה לשמע וקשה לאבד שפירושו שכחה. וכמו שמבאר כל זה בדבריו זכרוננו לברכה (סימן קפח הנ"ל) ועל כן צריכין לזכר היטב מעשה עמלק, כמו שכתוב, לא תשכח. פי צריכין לזכר היטב כל מה שאבד על ידי תאוותיו ולהשתדל מאד לחפש אחר אבדותיו. ועל כל פנים לזהר שלא יאבד עוד. והעקר הוא הזכרון, פי כל זמן שזכר שיש אבדות ומבקש וחותר לחפשם ואינו שוכח את עצמו חס ושלום, באבדה לאחר יאוש חס ושלום, אז יש לו תקנה עדין, כי ה' לתפוף חושב מחשבות לכל ידח ממנו נדח. ובדאי סוף כל סוף יהיו נמצאין כל האבדות ויתתקן הכל. וכל אחד כפי מה שיהיה לו חלק יותר בהבקשה והחפוש אשרי לו ולפום צערא אגרא. שכל אחד כפי מה שהתיגע והצטער את עצמו יותר על האבדות והשתדל לבקשם ולחפשם בתפלה ותחנונים ובגעגועים והשתוקקות והתקרות לצדיקים ובשרים אמתיים וסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה על ידי זה. וכמו כן יזכה ביותר שיחזירו לו אבדותיו בשלום. ועל כן עקר התקון על ידי פונות אלול. כמו שמבאר שם. וכלל הפונות של אלול כלולים בהתורה קרא את יהושע וכו' בסימן ו שהם אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך שהוא בחינת בקי ברצוא בקי בשוב עין שם היטב. הינו שצריכין למצא את ה' לתפוף בכל מקום שהוא. ואז אין שום אבדה בעולם, כי בכל מקומות ממשלתו וכו"ל והבן היטב:

הצדיק על ידי אנשיו וזהו כמו משל החותם שהכתב החקוק עליו אי אפשר לקרותו, מחמת שהאותיות בהפך רק על ידי שמפיין ומצירין החותם על שעיה רואים האותיות והציריים החקוקים על החותם ומבינים כתב החותם וזהו וביד כל אדם יחתום הצדיק נקרא כל אדם, כמו שכתוב (קהלת י"ב) "כי זה כל האדם" לדעת כל אנשי מעשהו על ידי אנשי מעשהו של הצדיק, תוכל לידע אותו, במשל החותם כנ"ל וגם הצדיק הוא בחינת חותם כמו שכתוב "וץאצאיו חתם באות ברית קדש" וצדיק הוא מאן דנטר ברית (וזהו פ נח ד נ"ט):

^ח הרב דניאל יו"ט סיפר נס גלוי שהיה לי בזה שבא לאומן ברה"ע עם אביו והדרכון של אביו נגנב והלך לציון ובתמימות אמר לרבה' כיון שכל האבדות אצל הצדיק ואבי כל כך מצטער בבקשה החזר לי את אבדתו, ומיד כשיצא מהציון בא אליו גוי והציע לו לקנות דרכון, והיה של אביו.

